

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❧

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petstvrsta (šestina „Domoljubove“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Čekovni promet poštno-hranilničnega urada št. 824.797.

Štev. 12.

V Ljubljani, dne 22. marca 1906.

Leto XIX.

Vzorno gospodarstvo.

Balôhov Joža, ki se piše za Svegla, in so ga bili naredili za bazona, bi rad nekaj svojega posestva nad Bledom spravil dobro v denar. Zato je tiščal, naj se osnuje kmetijska šola za Gorenjsko. Iztiščal bi bil tudi to reč, ko bi ne bilo obštrukcije; dežela bi bila ob ogromno tisočakov takorekoč za prazen nič. Siti smo že enega Grma preko grla; nov gorenjski Grm naj zategadelj ostane v zavesti in nedolžni duši Balôhovega Joža.

Dobro vemo, da so potrebna vzorna gospodarstva, po poti kmetijskih šol pa ne pridemo do njih. Na njih ni razumnega, varčnega gospodarstva; dežela se nikomur ne mili; molze jo, kdor le utegne. Povariti pa moramo še eno reč, namreč, da na enem posestvu ni mogoče pokazati vsega, česar bi si kmetje v raznih krajih morali ogledati. Posamezne panoge kmetijstva se morajo razdeliti. Kjer je zemlja za žitno pridelovanje, tam ni gojzdov, ni planin. Sadje, trta zahtevata posebnih pogojev, ki jih ni povsod. Rastline, ki se goje samo za naprodaj, n. pr. melj, zahtevajo tudi svojih reči, ki so tudi samo v nekaterih krajih. Ravno

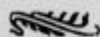
tako je z živinorejo: Za konje ni povsod prilično, ne za drobnico. Čebele, kuretna tudi zahtevajo posebnih razmer. Zlasti pa velja vse to za našo kranjsko deželo, ki ji nimate enake v Evropi. Majhna, da malone vidiš z enega konca v drugi, pa vendar tako različna. Visoke gore, planinska sela z dolgo zimo sosedijo toplim, solnčnim ravninam in dolinam, ki komaj poznajo sneg, kjer se loza smeje z gričkov, kjer mandelj, smokva in datelj izpričujejo moč južnega solnca. Kako naj se v takih razmerah na enem kraju uči kdo gospodariti? Zemsko površje je tudi najrazličnejše: Debela mastna prst, kras, prodnat svet, vapnenik, lapor se vrsti v bujni raznolikosti. To je treba vse vpoštevati, če hočemo naprej. Vsaka reč ni za vse kraje. Vzgoja se mora naslanjati na razmere. Zato je pa treba vzorna gospodarstva tako urediti, da lahko kmet vidi, kar more uporabiti v svojih razmerah, na svojih posebnih tleh.

Zdaj pa z našo mislijo ven! Po naši sodbi bi se vzorna gospodarstva najuspešnejše združila z drugimi, zlasti velja to o naši deželi. Ko bi dežela jela dajati podpore zasebnikom, ki bi se ponujali za vzorna gospodarstva, bi kmalu prišla na kant. Lačnih grajščakov, ki s kmetom ni-

majo nobene zveze, in ki vrh tega v nepojmljivi neumnosti zaničujejo naš jezik in butajo ob našo vero, bi prišli kar v procesiji po podpore, češ da potem pokažejo na svojih gospodarstvih, kako naj se dela po najnovejših iznajdbah in znanstvenih pridobitvah. Pravzaprav bi jim bilo težko verjeti. Ko bi bolje gospodari, bi ne propadali tako hitro, kakor sedaj; saj smo priče, kako gre ena grajščina za drugo rakom zvižgat. Toda ne smemo pozabiti, da je v naši javnosti še ubogo malo ljudskega duha. Naš škric, ki še dozdej gospodari tudi kmetu, škili venomer proti gospodi. Barbo, Svegla in Tavčar so še vedno objeti. In Tavčarjev zvesti služabnik Pirc, ki se šteje za voditelja kmečkega napredka, gleda tudi mnogo pristranejši gori, nego doli. Taki možje bodo ob splošni volivni pravici prestavljeni na drug svet. Če smemo prerokovati o njih, potem moramo reči, da pojdejo v kloster. Za ta svet ne bodo več. Saj se vsi spominjamo, kako ganljive komplimente je delal Pirc Heinu, kako mu je kadil in ga slavil kot podpornika kmečkega stanu. Nепrežrimo, da je bil to tisti Hein, ki je skoval v deželi nemško — grajščinsko — liberalno mestno večino, da je vladala proti kmetu, tisti Hein, ki je

brezobrazno zaničeval kmečke zastopnike v kranjskem deželnem zboru.

Pirčeva žalba je morda hladila Heinove rane, ozdravila jih pa ni. Izhiral je in žalosten pogreb brez sedmine je dokazal, da Pirc ni za nič za političnega zdravnika. Ker pa poznamo svoje tiče, moramo biti oprezní. Vzornih gospodarstev, ki naj bi jih naše grajščine napravljale z deželnim denarjem, ne bo, dokler bo mogel z mazincem migati kak kmečki zastopnik v deželnem zboru.

Političen pregled.

Položaj v državnem zboru.

Uč pretekli teden se je začela v zbornici razprava o Gavčevi predlogi glede volivne preosnove. Minuli teden se je razprava nadaljevala in čula so se v zbornici cela kepa govorov. In kolikor govornikov, toliko različnih misli; vendar je pa končni odmev vsakega govora ta, da je volivna preosnova nujno potrebna. Skoro vsi so edini v tem, da bodi nova volivna pravica splošna, le v tem niso edini, da bi bila volivna pravica tudi enaka. Kakor se na eni strani pravi ljudski zastopniki potegujejo za to, da bi bila nova volivna pravica splošna in enaka, tako se proti temu strastno upirajo poslanci, ki zastopajo ene volivce, ki imajo pred drugimi državljani prevelike in nikjer utemeljene predprave. Umeven je njihov boj proti splošni in enaki volivni pravici, saj bi le ta pomenila smrt teh poslancev, ker bi se z upeljavo splošne in enake volivne pravice za njimi zaprla vrata državne zbornice in nikdar več bi ne dobili vstopa v zbornico, kjer morajo biti zastopani na enak način vsi stanovi. Oglejmo si razpravo nekoliko natančneje, kakor se je razvijala v minulem tednu.

Razprava o volivni preosnovi.

Ko je otvoril v torek 13. marca podpredsednik Feter sejo državnega zbora, je najprej govoril koroški poslanec Lemiž, pristaš ljudske nemške stranke, ki je za trjeval, da je volivna preosnova za Nemce neugodna, češ, da bi Nemci morali imeti dve tretjini vseh poslancev. Dejal je med drugim tudi, da je večina Slovencev take prijazna Nemcem, da se jih ne bo moglo prisiliti voliti slovenskega poslanca, in da nočejo Nemci nobenemu jemati narodnosti, hočejo pa, da Slovenci hodi v nemške šole, da z nemško vzgojo lažje pridejo naprej. Ali ni sram tega moža, ki je povzročil v zvezi s svojimi tovariši, da je vlada predložila tak načrt volivne preosnove, ki pomeni narodno smrt koroških Slovencev, da govori tako, da bijejo njegove besede v obraz vsaki ravnopravnosti in vsaki pravičnosti. Za Lemižem je govoril dr. Pergelt, ki je tudi nasprotnik enake volivne pravice. Da je kot nemški liberalci proti vladni predlogi in da je kot tak zopet pel staro pesem o nemški zgodovini, nemški

давčni moči, o nemški izobrazbi, že nazadnje ni nič izvenrednega. Italijanski poslanec dr. Benetti se je zgražal nad istrskimi Slovenci, ker jim je vlada po novem volivnem načrtu odkazala saj to, kar jim gre. Dr. Glabinski je poljski socialni demokrat in je zagovarjal splošno in enako volivno pravico. Za njim je žid dr. Štravhev zahteval za žide posebno kurijo in za žide vsaj 6 poslancev. No, saj je že danes v zbornici najmanj 20 židov, ki se menda ne sramujejo svojega pokolenja.

Baron Gavč odgovarja.

Ko se je nabralo tekom razprave že cela vrsta očitanj proti Gavču, je slednji peti dan vsal, da se malo zagovarja. Najpreje je dejal proti Grabmajerju, da je po njegovem mnenju najboljšo sredstvo proti ljudskim hujskačem višja izobrazba, rastoče blagostanje in politična vzgoja širokih slojev prebivalstva. Odločno se je branil, da se ga je imenevale zaščitnika socijalne demokracije. Proti grofu Silva Taruki je dejal, da je vprašanje o stanovskih zadrugah nerešljivo. Ko se je obregnil še nekoliko o Čehih in Poljake je zaključil svoj zagovor z besedami: Kdor glasuje za volivno preosnovo, glasuje za boljše državnozborske razmere, za prenovljenje države. Med govorniki, ki so govorili za Gavčem, imamo omeniti grofa Barbota, ki je govoril v imenu kranjskih Nemcev proti volivnemu načrtu predloženemu od Gavča.

Občinske volitve v Trstu

se se začele 12. marca. Tri stranke so se borile. Proti stari „narodni liberalni“ irendentovski stranki, ki jo je vodil žid dr. Venezian in ki je doslej neomejeno gospodovala na tak način, da je morala vlada vzeti magistratu celo posle prenešenega delokroga, nastopile so vse združene stranke pod imenom „Tržaška ljudska stranka“. Le socijalni demokratje so nastopili posebej. Liberalci so delali z vsem pritiskom in so hoteli podkupiti zlasti uradništvo, da bi jim pomagalo. V ta namen so zležili velikanske vsote. Samo iz Milana se jim je poslalo 200 000 kron volivne podpore. Državni uradniki so sklenili, da glasujejo proti liberalcem. S takimi sredstvi je bilo pač lahko, da je zmagala v 3. in 4. razredu irendentovska liberalna stranka, v katerih so se dosedaj vršile volitve. V četrtem razredu so bili izvoljeni vsi kandidati irendentovske narodne liberalne stranke. Največ glasov je dobil odvetnik Daurant, najmanj voditelj stranke dr. Venezian. Tudi v tretjem razredu je zmagala pri občinskih volitvah liberalna irendentovska stranka s 1600 glasovi. Nasprotniki so dobili 1100 glasov, socijalisti okoli 500 glasov. Po volitvah so se liberalci in rdečkarji sprijeli, kar pa ni imelo hujših posledic. Nekaj oseb je ranjenih s kamenjem in palicami. Venezian je iz okna svojega stanovanja slavil zmago. Socijalni demokratje so korakali po mestu, a jih je policija razpabila. En del socijalnih demokratov je neki kavarni pobil nekaj šip.

Fejervari razpustil izvrševalni odbor združenih strank.

Fejervari je razpustil izvrševalni odbor združenih strank. Mnogokrat so sicer listi

napovedovali, da namerava vlada razpustiti postransko vlado, kar je bil ali vsaj hotel biti izvrševalni odbor združenih strank. Izvrševalni odbor združenih strank je izdal izjavo, da se neobvezne za državo vse pogodbe, ki jih sklepa država brez dovoljenja ogerske zakonodajalne zbornice. Denarim zavodom so svetovali, naj ne izvrše denarnih opravil, ki jih namerava izvesti vlada s preziranjem ogerskega državnega zbora. Obsodili so tudi kot brezdomovince one, ki plačujejo prosto voljno davke in se podvržejo vojaškemu novčanju. Tudi kraljevi komisariji so nezakoniti. Obsedili se izjave ogerske vlade, da ne skliče prej državnega zbora, dekler ne bo zadostnih zagotovil za red in državni ugled.

Avstrijska armada na jugu.

Na meji v Bosni se avstrijska bolj in bolj zbira. Avstrijske posadke v pljevljen-skem okraju niso nikoli prej štejele nad 2000 mož, a zdaj so trikrat tolike. — V okolici Plevlje se nahaja 4500 avstrijskih vojakov, a se še čuje, da pričakujejo vsak čas novih čet. Zdi se, da ni vse to brez vsake osnove in tudi turška vlada ima vso stvar za zelo resno. Dokaz zato je naredba iz Carigrada, da se takoj brez odlašanja uredi in primerno popravijo vojaške ceste. V kratkem prideta v Plevlje dva infanterijska polka in sicer Čehi in Poljaki. Deveta gorska brigada je že popolna. Vsi vojaki teh čet so Slovani. Pijoniri so Hrvatje in Slovenci. Do sedaj še ni bilo nobenih resnih dogadkov, bile so doslej samo male „predigre“. Razburjenje je veliko. Pričakuje se vstaja Albancev.

Carinski spor s Srbijo končan.

Naposled so se sporazumeli avstro-ogerski in srbski poverjeniki glede spornih točk. — Srbija nakaže svojim carinskim uradom, da obravnavajo avstrijsko blago po najbolj ugodnih postavah srbskega carinskega tarifa. Po postavah starega carinskega tarifa bodo obravnavali eno avstrijsko blago, ki so je uvažali pred 1. marcem. Prost bo zopet promet. Avstrijska in ogerska vlada bosta po odredbah dovolili srbskemu blagu najugodnejše postavke carinskega tarifa. Devoli se uvoz in prevoz srbskega mesa in perutnine in od slučaja do slučaja tudi živine. Ta določila uveljavijo, ne da bi sklepali začasno trgovinsko pogodbo. V ponedeljek prično pogajanja o trgovinski pogodbi med Srbijo in Avstro-Ogersko.

Iz Balkana.

Iz Balkana že par mesecev ni bilo posebnih novic. Čim bolj se pa bližamo pomlad, tem vznemirljivejše novice nam dohajajo o naših bratih na jugu na eni strani in od Turkov na drugi strani. Iz stare Srbije poročajo, da so zadnje dni Arnavti oblegali Peč in hoteli prisiliti turške oblasti, da izpolnijo nekatere njihove želje. Prišlo je do hudih in krvavih pobojev in na obeh straneh je bilo mnogo ranjenih in mrtvih. Šele ko je prišla tja večja vojaška četa s topovi so se Arnavti razkropili in zbežali. V nekem drugem kraju so ubili Arnavti katoliškega duhovnika. Vsled strahu pred avstrijskim vojaštvom, ki se zadnji čas zbira na avstrijsko starosrbski meji, so se turške oblasti trudile na vso moč, da dobé ubijalce v roke.

Zaprle so štiri nedolžne Srbe, da bi se tako opravičile pred Avstrijci. Srbi in sploh kristjani na Turškem žive v veliki nesreči in bedi. Položaj je neznosen. Narod si ne more niti toliko pridelati, kolikor potrebuje neobhodno sam, da se preživi. Srbi morajo plačevati turškim oblastem zelo velike davke; zato se brigajo Turki, a za življensko varnost posameznikov jim ni mar.

Vojne priprave v Bolgariji.

Vsled bližajočega upora, ki izbruhne skoraj gotovo v Makedoniji to spomlad, oborožuje bolgarska vlada svojo armado z novimi modernimi napravami. Te dni so poveljani v Sofijo vsi poveljniki vojaških čet, da sestavijo nove bojne naredbes za konjenico, za pešpolke in brzostrelne topove, oziraje se na izkušnje v rusko-japonski vojski.

Rusija.

Prebivalci ruskih vasij in državna дума.

Volitve v državno dumo (ruski državni zbor) se bližajo, a kakor ruski listi iz petraja poročajo, prebivalci ruskih vasij občujejo se nasproti njim jako malomarne. Vzrok tega je, da se kmetje premalo pedučeni o važnosti državne dume; državna дума jim je nekaj tujega, izvanrednega. Pa tudi iz Moskve se čuje, da je od 176 industrijskih podjetij 38 odklonilo udeležitev pri volitvah.

Pomiloščeni ruski železničarji.

Pomiloščeni bodo vsi železničarji v Rusiji, ki so se udeležili revolucije in so zdaj zaprti, kakor poročajo, v najkrajšem času.

Nebogatov v preiskavi.

Admirala Nebogateva, ki je vodil zadnji vel ruskega brodogoja v čušimski poraz, so vključili svoj čas iz ruske mornarice. A posrečilo se mu je povzročiti preiskavo o zadevi: Nebogatov izjavlja, da je admiral vojničestvenski sam kriv poraza. Nebogatov zahteva, da zaslišijo tudi admiral japonskega brodogoja Toga in Deva.

Sv. sinod na Ruskem

Izdal okrožnico, v kateri vse pravoslavne ruske duhovnike opominja, da bi pri volitvah v državno dumo ne volili z nobeno stranko, ki je sovražna veri in državi; dalja jih opominja, da bi nobenemu ne branili udeležiti se volitev in ako se bode sami volitve udeležili, naj nikjer in nikoli ne pozabijo, da so duhovni pastirji svojih vernikov, nad katerimi imajo verniki vzgledovati.

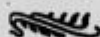
Nova francoska vlada.

V zadnji številki „Domoljuba“ smo poročali o porazu Rouvierjevega ministrstva na francoskem. Sedaj imajo že nove ministerstvo, ki se je predstavilo 14. t. m. francoski zbornici. V novem ministerstvu je razven predsednika in še nekaterih besnih nasprotnikov krščanstva tudi nekaj zmernih mož. Toda francoski listi dvomijo, da bi ostalo sedanje ministerstvo dalje časa, ker se v njem počuje, o katerih je znano, da znajo bolje poročati, kakor graditi. Glede zapisovanja cerkve premoženja so sklenili nadaljevati zapisovanje in izvesti zakon o ločitvi cerkve od države. Vladna izjava v zbornici naglašja,

da je odper pri zapisovanju cerkvenega premoženja nepričakovan in neopravičen, ker ne namerava nihče posegati v svobodo verskega naziranja in vere. Zakon o ločitvi cerkve od države se bo izvedel v svobodnem smislu. Vlada ne bo trpela vojaških izgrediv in bo zahtevala, da vsi častniki vrše svoje dolžnost. Zbornica je izrekla novi vladi zaupnico s 305 proti 197 glasovom.

Ženitev španskega kralja.

Španski kralj se bo po dolgem izbiranju vendarle oženil. Poroka kralja Alfonza se bo vršila tako na sijajen način, kakor se to do sedaj na Španskem še ni zgodilo. Sam kralj nadzoruje vse priprave in skrbi tudi za vse malenkosti. Svatje se bodo vozili v starinskih, zgodovinskih kraljevskih kočijah, ki jih hrani španski dvor iz davnih časov. Pripravljenih jih je že 34, a kralj upa, da se jih pripravi do dneva poroke vsaj 40. Ti posebni vozovi nadkriljujejo bajne lepote in po vrednosti vse druge take zbirke evropskih dvorov. Tako je n. pr. „Konka kočija“ vredna več kot 400.000 kron. Istotako imajo tudi španski plemiči slične dragocene kočije, v katerih se bodo udeležili slavnostnega svatenja.

LISTEK.

Pozno a ne prepozno.

Poljski spisal Wladislaw Strowski. Poslovenil F.

VI.

Žito je bilo v tem letu jako lepo. Vreme ob žetvi je bilo ugodno in srečno smo spravili vse pod streho. Hlapec je speljal z našimi konji žito tudi Lizi z njiv, ki jih je imela v najemu.

Ob času žetve je imela Marica veliko dela, in ker sem moral pasti skoraj vsak dan, sva se učila samo ob nedeljah in praznikih. Jemal pa sem seboj na pašo tablico in pisalo in se učil pisati. Pazil sem seveda pri tem dobro, da mi ni kaka krava ušla v škodo.

Ko pa se je približala jesen, sva se zopet učila z Marico skoraj redno vsak dan. Oče je pogosto poslušal in skrbno gledal, ko mi je Marica kazala na tablici, kako se pišejo besede in stavki.

Liza in Katarina sta prišli večkrat k nam, včasih sva ju pa tudi midva z Marico obiskala. Videla sva, da je oče jako zadovoljen, če greva za nekaj časa z doma in ga pustiva samega doma. Zvedeti pa nikakor nisva mogla, kaj sam počne doma.

Čas nam je hitro potekal, in dočakali smo srečno svetega večera.

Na ta večer je povabil oče Lizo in Katarino k nam. Marica je pripravila dobro večerjo in opekla tudi okusnih povitice.

Malo pred večerjo je prinesel občinski sluga k nam dve pismi. Eno Lizi, drugo očetu.

Janko ni pisal nič posebno novega, ker je dostikrat pisal domov. Sporočil je

srčne pozdrave materi in Katarini, jima voščil vesele praznike in zatrjeval, da se jih vedno živo spominja in da bo zlasti na svet večer in o božičnih praznikih v duhu vedno pri njima.

Antonovo pismo je vzel oče v roko, je pazljivo obračal na vse strani, kot bi hotel zbrati naslov, slednjič ga je dal Marici rekoč:

»Na, preberi!«

Marica je hitro razpečatila pismo in pričela brati na glas:

Preljubi oče!

Dolgo, zelo dolgo Vam nisem nič pisal in vem, da ste že težko čakali kakega poročila od mene. Iz pisem, ki so jih pisali Janku sem zvedel vedno kaj je bilo novega doma in tudi o meni je Vam Janko sporočal glavne stvari.

Kot Vas je morda moje prvo pismo razžalostilo, tako naj Vas to drugo potolaži. Radujte se z menoj in z menoj vred hvalite Boga, ker to pismo Vam že pišem sam lastnoročno. Veliko me je stalo dela, veliko noči sem prebil brez spanja, predno sem se naučil. Vedno mi je pri tem prihajalo na misel: Kaj mi zdaj koristijo tovaršije, s katerimi sem posedal in popival po krčmah? Kaj mi koristi ples, kaj mi pomaga zdaj ponočevanje? Nič, čisto nič, samo bridko kesanje mi vzbuja vse to v srcu.

A zdaj — kako veselje za me! Pomislite — Vaš Anton, ki ni poznal niti črke, ko je prišel k vojakom, piše zdaj lastnoročno pismo očetu. In vedite, da se mi zdi, kot bi se v resnici razgovarjal z Vami, ko Vam sam pišem to pismo.

O, ko bi moji tovariši vedeli, kako vse drugače je s človekom po svetu, ki kaj razume in zna, kako ga vse bolj spoštuje, kakor nekega in nevednega, o to bi se učili in ljubši bi jim bile knjige, kot pa krčme in žganje.

Z Jankom greva v prostem času večkrat malo na izprehod izven mesta na kmete in opazujeva ljudi in razne gospodarske naprave.

Okrog mesta prebivajo prav pridni in delavni ljudje. Hiše so seveda vse zidane in pokrite z opeko. Gospodarska poslopja so lepše in močnejše zidana, kot pri nas hiše.

Ljudje so prijazni in izobraženi. Takih nevednežev, kot so pri nas, tukaj ne poznajo. Često sva se z Jankom povpraševala, kaj je vzrok, da so tu ljudje toliko bolj premožni in srečni, kot pri nas. Mislila sva, da imajo večja in bolj rodovitna posestva, a temu ni tako. Zemlja je tukaj taka kot pri nas, na nekatere kraje še slabši. A ljudje veliko bolj umno, varčno in pridno gospodarijo. Že v mladosti navajajo otroke k pridnemu delu. Pečajo se posebno z živinorejo. Krave imajo jako lepe, rejene in snažne. Za mleko dobe marsikak groš. Kadar proda tukaj kmet tele, dobi skoraj toliko denarja, kot pri nas za kravo.

V vsaki vasi imajo šolo in v večjih vaseh tudi po več. Otroke pošiljajo radi v šolo in skrbje, da se tudi doma nauče, kar v šoli zahtevajo. Iz tako vzgo-

jenih otrok seveda postanejo pridni gospodarji.

Krčme so tudi tukaj, a krčmarji so tudi posestniki, ki pridno obdelujejo polja in ne živijo samo od denarja, ki ga zdero s pivcev in pijancev. V gostilno tukaj ne zahajajo toliko radi pijače, temveč radi poštene družbe in zabave, ki jo tamkaj dobe. Pijanega človeka v teh vaseh še nisem videl. Pri nas pogosto vidimo moža s sivo glavo, ki omahuje na cesti pod težo zavžite pijače ali pa se zvali v jarek, kjer ga vidi staro in mlado in se nad njim spodtika. Čudno ni, če takega gospodarja otroci in družina ne spoštujejo, ga ne ljubijo in mu želé celo smrti, da bi le brž dali z rok posestvo in ga ne zapravlil.

Žalost me obide, če o vsem tem premišljam. A pri nas se nam to še ne zdi tako zelo čudno, ker je v vsaki vasi večina gospodarjev pijancev, skoraj v vsaki hiši je prepil med mladimi in starimi, ker mladi starim vsako žlico hrane očitajo. A če pride človek drugam, in vidi ljudi pobožne, marljive, zadovoljne in vesele, potem še le vidi, kako zanemarjeno je pri nas ljudstvo in koliko bi bilo lahko drugačno.

Premišljevala sva vse to z Jankom in prišla do zaključka, da ne bo pri nas nikakega napredka, dokler bo mladina mesto v šolo in cerkev pohajala le v gostilne in svojo mladost preživela brez pouka lalkomiselnó kar tje v en dan.

Dokler ne bo po naših vaseh stala šola tam, kjer stoji zdaj krčma, in dokler se ne do vzgajalo mladine bolj skrbno v strahu božjem, toliko časa ne moremo upati boljše bodočnosti.

Ne zamerite dragi oče, da vam danes pišem kar celo pridigo. Kar sem imel na srcu, sem moral enkrat povedati.

Prosim Vas naj mi Marica kmalu odpiše. Piše naj mi veliko in obširno, kako se imate doma, kako Vam gre pri gospodarstvu itd.

Z gostilničarjem se nikar ne pravdajte, dokler ne pridem jaz domov. France naj se pridno uči da ne bo imel tako trnjevo prihodnost nekoč, kot marsikdo, ki mu pouk ni bil mar v mladosti.

Mislila sva z Jankom priti o praznikih domov, a dobila bi bila tako malo dopusta, da se ne bi splačalo iti tako daleč.

Konečno Vam želim vsem skupaj prav vesele božične praznike, mnogo veselja in zadovoljnosti, in iskreno pozdravim Vas, pa tudi Marico in Franceta. Marsikaj sem se že naučil iz knjig, ki jih prebiram, tudi prave ljubezni in hvaležnosti do starišev so me naučile knjige. Zato sem in ostanem Vam vedno udani in iz srca hvaležni sin

Anton.

VII.

Po prizadevanju gospoda župnika se je ustanovila pri nas zasilna šola. Otroke je začel poučevati organist v svoji hiši. Toda kaka šola je bila to! Organist se je silno malo briga za otroke. V tesni in

zaduhli sobi jih je bilo nakopičenih lepo število. Porednežev med njimi seveda ni manjkalo in zato ni bilo skoraj mogoče napraviti reda v šoli. Ker je organist često pustil otroke same in šel v gostilno, je bilo pogosto v šoli tako, kot na sejmu. Otroci so vpili drug čez drugega, se pretepali in lasali in Bog ve še kaj vse počeli.

V to šolo sem začel zahajati tudi jaz. Toda vesel sem bil vedno, ko sem prišel zopet domov in cel dan mi je šumel oni krik in vik po ušesih. V tako šolo me seveda ni mikalo več, in ko sem vse to povedal doma, sta sklenila oče in Marica, da — pojdem v mesto v šolo.

Marica je kmalu začela pripravljati perilo in vse potrebno za mesto. Krojač mi je naredil novo obleko in kmalu sva jo mahnila z očetom v mesto, kjer so me sprejeli v tretji razred, četudi ni bilo v začetku leta.

Slovo od doma mi ni bilo posebno težko, ker sem šel zelo rad v mesto. A ko se je v mestu poslavljaj oče od mene in odhajal proti domu, mi je žalost stisnila srce, začel sem jokati in prositi na moč očeta, naj grem z njimi domov. A oče mi je začel prigovarjati, da mi ne bo nobene sile v mestu, da me bo prišel večkrat obiskat in da bom kmalu prišel kaj na počitnice. Omenjal je tudi Antona, ki bi bil gotovo zelo žalosten, če bi vedel, da nisem hotel iti v šolo, ker mu vedno tako toplo priporoča, naj se učim.

To me je potolažilo. Ostal sem v mestu, se lotil učenja z vso marljivostjo in pazljivostjo, in koncem prvega polletja sem bil prvi v razredu.

Leto je hitro minilo in kmalu sem bil doma na počitnicah. Zdelo se mi je, da se je doma med tem časom marsikaj izpremenilo. Na vrtu poleg hiše je rastle vse polno raznobarnih cvetlic. Oče je bil vesel in zdrav in tudi obraz se mu je izpremenil, a ne da bi se bil postaral, temveč opazil sem na obrazu poteze mislečega človeka, oko je gledalo bolj živahno in plemenito, kot prej.

Hitro sem se zopet navadil domačega življenja in začel pomagati očetu pri delu.

Ko smo se nekega dne okrog poldne vračali s polja proti domu, smo začeli v vasi nenavadno glasno govorjenje. Moški in ženske so begale razburjeno semtertja, se zbirali v gručah, mahali z rokami, in slišali smo besede: »Nečemo, nečemo!« Druga nismo mogli razumeti. Proti večeru sem videl, da je hitela cela vrsta moških k županu.

Za vse to se nismo veliko zanimali, dasi smo bili radovedni, kaj se je v vasi dogodilo.

Bili smo ravno pri večerji, ko prihitela k nam dva moža iz vasi, in kar v eni sapi pravita: »Skoraj vsa vas je zbrana pri županu, samo vas ni nič tje. Prišla sva po vas, le hitro z nama!«

»Kaj pa je tam tako važnega?« Kaj še ne veste? Župan je dobil iz mesta sporočilo, da se mora sezidati v naši vasi šola. Postaviti moramo novo poslopje, dati les za klopi in za drugo opravo in Bog ve kaj so si še vse zmislili. Cela vas je seveda proti temu, in zdaj se posvetujemo, kako se bomo uprli temu ukazu. Vsi

pravijo, da bote vi vedeli najboljše svetovati, zato so naju poslali po vas, in naročili, da takoj pridete k županu.

»Ali vidva tudi ne marata šole?« vprašal je oče.

»Seveda ne! Čemu nam pa bo? Saj je še drugih davkov preveč.« Nato je oče vzel klobuk, se malo lepše napravil in šel k županu.

Tudi mene je gnala radovednost tje.

Že oddaleč smo slišali iz županove hiše nenavaden šum, krik in vik, kot da bi bil sejm.

V prvi sobi je bilo nekaj žensk, ki so bile pa strašno glasne; klepetale so in mahale z rokami, kot bi mislile zdajzda skočiti druga drugi v lase. V drugi večji sobi pa je bilo polno moških z velikimi klobuki na glavi in s pipami v ustih. Vsa hiša je bila polna tobakovega dima, vpitja in klepetanja.

Ko je vstopil oče, se je nemir malo polegel. Naredile so prostor, da je lahko prišel do mize, kjer je sedel župan in nekaj starejših mož. Oče je prijazno voščil dober večer in vprašal župana, kaj želi.

Kako nastane „Domoljub“.

Cenjeni čitatelj, ki vzame v roko vsakokrat svoj list, si pač ne predstavlja, koliko truda, premišljevanja in stroškov je treba, preden izide list, ki ga v par minutah pregleda in odloži, da ga morda nikdar več ne vidi, če ni slučajno v njem kaj posebnega, kar ga zanima, da si spravi list ali izrezek. In tudi dopisnik, ki se čuti nekako enega s svojim listom in takoj sede in mu sporoči, kadar se zgodi v njegovem kraju kaj posebnega, kar je treba naznaniti svetu, si ne predstavlja po navadi, koliko dela je še treba, preden izide stvar gotova in lično natisnjena na svetlo.

Ko so uredniki opravili svoje delo s pisanjem, popravljanjem in urejevanjem rokopisov, je dovršen samo majhen kos dela. Tak list »Domoljuba« je sestavljen iz stotisočerihih majhnih koščkov. In vsakega posebej mora stavec poiskati posebej v omari ter ga uvrstiti v trumo črk, ki stoji slednjič tukaj v sklenjeni vrsti druga za drugo, kakor dobro urejena in izvežbana vojska.

Ta način stavljanja črk je iznašel Gutenberg in po pravici slave njegov izum kot eno največjih iznajdeb, kar jih pozna svet. Zgodovina. Skozi stoletja so tako sestavljali košček za koščkom knjige in liste, a novi čas, ki z ničemer ni zadovoljen, ki mu je vse prepočasno, ker hiti naprej kakor vihar in blisk, se tudi z Gutenbergovo iznajdbo ni več zadovoljil. Dolgo so premišljevali, kako bi tudi stavljanje črk izvrševali z večjo hitrostjo po strojih, a zdelo se je dolgo časa nemogoče. Kajti stavec mora rokopis prečitati, mora premisliti, kako bo uvrstil in razpredelil črke, kako pa naj misli mrtvi, železni stroj?

In ko je stavek natisnjen, mora stavec zopet vzeti vsak košček, vsako črko iz njene

vrste ter jo spraviti nazaj v njen predalček v omari, da jo takoj zopet najde, ko jo rabi, ker sicer nastane zmešnjava, da je groza. Kako naj te črke najdejo zopet same nazaj, vsaka v svojo hišico?

Dolgo časa so se zdela ta vprašanja nerušljiva, in zdelo se je, da imajo prav oni, ki trdijo, da se človeški duh ne da vkovati v železni stroj in da stroj ne bo znal nikdar brati in pisati.

Res, brati ne zna še mrtvo železo, a pisati in tiskati zna, ako ga vodi človeški um.

Pred 17 leti je prvič šel glas po svetu, da je v Ameriki nekdo iznašel stroj, ki stavi črke in jih lije. Zdelo se je dolgo časa neverjetno, in ker je prvotna iznajdba bila še jako pomankljiva, se tudi ni razširila, in stavili smo dalje po starem. A iznajditelj, neki Otmar Mergenthaler, ni miroval. 12 let je neprenehoma premišljeval, izboljševal in poizkuševal, in slednjič ustvaril stroj, ki se je jel vedno hitreje širiti po Ameriki. Pred desetimi leti se je videl prvi tak stroj na razstavi v Berlinu in zadnja leta sem se izdelujejo taki stroji tudi v Evropi in se vedno bolj razširjajo.

Ime stroja je angleško »Linotype« (izgovarjaj lajnotaip), kar pomeni slovensko »vrstna črka«, ker se cela vrsta vlije tako, da je en sam kos, ena črka, bi rekli. Čitatelji vidijo tak stroj, na katerem se stavi in vlija »Domoljub«, na naši sliki. Oglejmo si nekoliko to umetno pošast.

Stavec ima pred sabo nekaj pisalnih strojev, klaviaturo s tipkami. Vsak gumbič nosi ime črke. Stavec prebere iz rokopisa, ki je pritrjen pred njim, stavek, in potem se lahko dotakne vsake črke zapored. Takoj se hitro sproži iz ploščnate omare, magacin imenovane, ki stoji zgoraj pošev na vrhu, majhna medena ploščica in prileti doli.

Cez dve kolesi je napet jermen, ki se jako hitro suče, in te ploščice, ki odgovarjajo posameznim črkam, z veliko naglico pripelje doli in jih uvršča drugo za drugo. To so matice, in vsaka ima vtisnjeno podobo črke. Ko je vrsta polna matic, zazvoní zvonec, ki opozarja stavca da je dovolj. Stavec pritisne na držaj spodaj ob desnici, in takoj se začne ves stroj gibati. Vrsta matic se dvigne in se pripelje na levo stran. Tam je kotel, v katerem se topi tiskarska kovina. Pred kotlom je veliko železno kolo, ki ima toliko špranjo, kolikor je vrsta. Pred to špranjo se pritisnejo matice, kotel se nagne in iz njega brizgne raztopljena kovina skozi špranjo v matice in zalije vse zarežane črke. S tem je vlija cela vrsta črk. Kotel stopi nazaj, kolo se zavrti in pri tem se vlija vrsta z nožem gladko obreže. Spodaj pride nova vrsta, svetla in gladka in vedno še precej vroča na dan.

Kaj pa matice, ko so opravile svoje delo? Najprej se dvignejo kvišku in se peljejo nekoliko na desno. Takrat pa seže od zadaj naprej po njih dolga železna roka in jih zagradi tako, da obvisijo na njej, in jih dvigne visoko gor na vrh stroja. Tam jih porine v rov, v katerem se suče tako zvan vlijak brez konca, ki jih potiska počasi naprej. Tako maširajo matice na

vrhu magacina naprej. Magacin ima za vsako matico poseben oddelek, in ko pride matica do svojega oddelka, takoj veselo skoči vanj in počiva v njem, dokler je stavec zopet ne pokliče na novo delo. To se vrši vse z največjo natančnostjo, in nikdar nobena matica ne zgreši svoje hišice, da bi zašla kam drugam, dasi jih je devetdeset različnih! V tem je velika umetnost te občudovanja vredne konstrukcije. Ni se motil londonski list »Ingenieur«, ki je trdil, da je »Linotype« eden najduhovitejših strojev sedanjega časa. Seveda je izdelano vse z največjo natančnostjo. Zlasti matice in oni deli stroja, ki imajo ž njimi opraviti, so izdelani po mikrometerski meri.

Stavec, ki sedi pred strojem, vidi vse pred sabo in vlada stroju z največjo lahkoto. Majhen pritisk zadostuje, in takoj zaigra ves stroj, gnan od električnega motorja. Velika korist tega stroja je v tem, da naredi štirikrat, pri veliki spretnosti stavca tudi pet do šestkrat toliko, kakor je mogoče postaviti z roko. Srednji stavec postavi na stroju v eni uri 7000 črk, že jako spreten in učen, tudi 10.000 črk. Zato je pa ta stroj jako ugoden za časopise, ki morajo delati z največjo naglico, da jih ne prehitijo bežoč čas.

Pa še druge ugodnosti so pri tem. Vemo, da so se »Domoljubovi« čitatelji včasih jezili, ker je vsakemu S ali Č manjkala strešica. Pri večkratnem tisku se je namreč tem črkam strešica odlomila. Zdaj je to nemogoče, ker je vsaka vrsta en cel kos in vedno na novo vlija, vsaka črka pa ostra in razločna, da si je ni mogoče lepše in čednejše misliti.

Ko so vrste vlije, se nabirajo druga za drugo, tako da ima stavec poleg sebe cel članek. Hitro priskoči sluga, ki odtisne na papir postavljene vrste. Ta odtis roma v uredništvo, kjer poiščejo vse napake, da se popravi. Ko je vse v redu, pobere ves stavek takomenovani »metteur en pages«, katerega francosko ime znači, da on zлага članke in novice v strani. Metteur vlada v tiskarni, razdeljuje rokopise, sestavlja posamezne dele lista in je torej jako važna in energična oseba, ki se včasih tudi po robu postavi, če vse prav ne funkcionira kakor ura. Pride določena minuta, pa mora biti list ves zložen. Stroj že čaka, da sprejme stavek.

»Zadnja minuta!« se hučuje metteur. »List bo imel zamudo!«

»Še to, še to«, priganja urednik, »mora v list, je največje važnosti!«

»Ne gre!«

»Mora iti!«

»Je predolgo, ni mogoče več postaviti!«

Nervozno se pogledata oba, metteur godrnja, urednik pa le sili. Kaj bo? Nagel sklep urednikov reši nevarni položaj. Kakor vse diplomatske vojske se tudi ta konča s kompromisom: Bliskoma prečrta urednik nekaj vrst, okrajšana brzotjavka pa hiti že v roke stavčeve. V par minutah prileti že vlija iz stroja, in se uvrsti med druge.

Vtaknejo ga v železne okvirje in ga tesno stisnejo z vlijak, in vse skupaj porinejo v tiskarski stroj. Jermen zaškriplje, velikanski

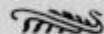
stroj se oživi in zasučje, in bobneč se premika železni voz semtertje pod velikim valjarjem, ki pritiska beli papir na barvane črke.

Drum — drum — drum — brez konca in kraja, dokler ni ves natisk dotiskan, in to traja pri »Domoljubu« dolgo, vključ veliki brzini novega stroja. Visoko zgoraj stoji gospodična, ki nevtrudno vlaga pole papirja v stroj, ki ga ji kar trga izpod rok, da natisne nanj, kar pravijo postavljene črke.

Na drugi strani pa se vrši zanimiv prizor na zgibalnici. Dva široka, velika meča sta visoko dvignjena, in kadar položi stroj natisnjeno polo pred njiju na železno mizo, udarita po njej, pa ne da bi jo presekala, ampak zganeta jo po dolgem in počez, da kar izgine v špranje ter se mota nekaj časa med raznimi valjčki in kolesci ter slednjič skoči spodaj vun, zganjena akuravno tako, kakor pride na pošto.

Dečki skakljajo tam okoli ter odnašajo pole v odpravnništvo, kjer so že pripravljeni tisočeri naslovi v najlepšem redu. Pridne roke po bliskovo vtaknejo vsak list v trak z njegovim naslovom, uredijo liste po krajih, in spodaj že čaka voziček, ki jih odpelje na pošto, in potem hajdi na prvi vlak ter okoli po slovenski domovini in v tuje kraje pripovedovat, kaj se je novega zgodilo med tem doma in po svetu.

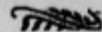
Tako sem došel ravnokar tebi v roke, dragi bravec. Slišal si mojo zgodovino, zdaj me prijazno sprejmi in se zabavaj ob moji vsebini ter vedi, da nisem lahkomišelnó dete, ampak plod dolgoletnega dela, da se je na stotine ljudi trudilo, preden so me napisali, natisnili, oblekli, odposlali in spravili slednjič tebi v roke, da ti krajšam čas, da se s tabo veselim in jezim, dokler se me ne naveličaš in me ne izpodrine naslednik, ki ga že pripravljajo, da nadaljuje moje delo.

Dobro jo je skupil. Nek duhovnik se je sešel v družbi z jako strastnim liberalcem. Začel se je takoj hvaliti s svojim liberalizmom in govoriti tudi o s p o v e d i. »Jaz ne grem nikoli k spovedi,« je rekel, saj nimam nobenega greha. Duhovnik odgovori: »Verujem vam, akoravno imenuje sv. Janez dotičnega človeka lažnika, ki trdi, da je brez greha. Torej me smatrajte vi za izjemo, prahuje hinvasko bogatajec. Da, pravi župnik, toda ne prištevam vas med svetnike, ker svetniki so priznali, da so grešni ljudje. Je pa dvoje vrst ljudi, ki ne greše, h kateri vi spadate mi ni treba povedati. Vedno radovedneje vprašuje liberalce: »Tako, in kakšni so tisti ljudje, ki ne greše?« Resno odgovori župnik. To so otroci, ki še niso pri pameti in norci, ki so že pamet izgubili.

Uljuden tat. Neznani tat je vlomil v neko knjigovoznico v Pragi ter vzel iz omare 50 K. V odprto knjigo, ki je ležala na mizi je zapisal nekaj vrstic, v katerih je opravičeval svojo predrznost in obžaloval, da je tako malo denarja našel v omari.

Liberalna vzgoja. Na Dunaju je ustrelil z revolverjem trgovski učenec Greger svojega součenca 15letnega Karola Zapletal. — V Kašavi so zaprli pet učencev ljudske šole, ki so dve šolski sobi popolnoma oropali in na mnogih krajih v mestu izvršili vlome in maršikal pokradli.

Razgled po domovini.

Osebnostna vest. V četrtek, 15. t. m. je bil na dunajskem vseučilišču promoviran za doktorja bogoslovja č. g. J o s i p D e m š a r, profesor in prefekt v zavodu sv. Stanislava v Sent Vidu nad Ljubljano.

Smrtna kosa. Na Rodinah v župniji Breznica je umrl v 30. letu č. g. A n t o n Č o p, kaplan v pekoju Služboval je kot kaplan v Preddvoru, v Bohinjski Bistrici in v Kranjski Gori. Iskal je zdravja v morski kopeli v Iki, a ni ga mogel najti. Počasi je hiral toliko časa, da ga je slednjič Gospod poklical v boljšo večnost. — V Trzihu je umrla pretečeni teden plemenita in blaga gospa B a r b a r a A h a č i č. Ze par let je bolehal za hudo vodenično boleznijo. Reče, ki bodo zelo pogrešali. Pokojna gospa je mati obeh narodnjakov in pristaša Slovenske Ljudske Stranke, tovarnarjev Nikota in Franca Ahačič.

Kmečki sovražniki so liberalci Hribar, dr. Triler in dr. Tavčar. V „Narodu“ pozivajo kranjska mesta, trge in večje kraje, naj sklenejo predloge, po katerih naj se vzameta kmetom za državni zbor dva poslanca in naj se dasta mestom. Proti tem sovražnikom kmečkega stanu se bodo pogumno borili naši poslanci za pravice slovenskega kmeta.

Knezonadškof goriški dr. Sedej se je mudil pretečeni teden v Ljubljani. Obiskal je premil. g. knezoškofa dr. Jegliča, mil. g. stolnega prošta dr. Kulavica in druge svoje znance. Na praznik Marijinega Oznanenja ga bode v Gorici posvetil njegov osebni prijatelj, cesarjev tajni svetnik dr. L e r e n c M a j e r, škof in c. kr. pridvorni župnik na Dunaju v pričo ljubljanskega in tržaškega škofa.

Protestne pole proti razporoki. Pretečeni teden so se na Dunaj odpisale protestne pole ljubljanske škofije. V mnogih duhovnijah so najprvo podpisali župani z občinskimi odborniki; večinoma so resničnost potrdili župnijski in županski uradi, kdor je druge podpisal, je prav pogostokrat s pričami potrdil, da je bil pooblaščen. In vseh polah je 24.12.64 podpisov. Ljubljanska društva in župnije v Ljubljani so dopisale doslej 22.628 podpisov. To je pravo ljudsko glasovanje, proti kateremu morajo utihaiti vsi nasprotniki. Iz teh števil se tudi vidi, čigava je bela Ljubljana. Liberalci se kar pene jeze, ker vedo, da ni vse njihovo zabavljanje pri ljudstvu nič izdalo.

Garancijski fond Kranjske dežele za dolensko železnico je zdaj že pokrit. Premet se sicer množi, a še ne v ta-

kem razmerju, da bi uprava železnice upe-
ljala nov o s e b n i v l a k, ki bi malo hitreje vozil, ker mešanec je malo boljši nego kamniški „kofemaln“.

Nameščena sta bila č. g. L u k a A r h, profsorski kandidat, za kaplana v Višnji gori in č. g. J a n e z S e v e r za kaplana v Boštanju.

Uradniki imajo svoje društvo, ki se imenuje „Naša zveza“. Sedaj napoveduje to društvo, da bo pri vseh bodočih volitvah postavilo svoje kandidate. Tako je prav, saj se dosedaj uradniki šli v boj vedno le za Tavčarjance. Naj tem malo zmešajo štrečno.

Volitve v občinski odbor ljubljanski se bližajo. Liberalni agenti so že začeli pobirati pooblastila pri ženskih volilkah. Opozarjamo ženske volilke, da pokažejo liberalnim sleparskim agitatorjem vrata in naj jim ne izročajo pooblastil. Kako bi mogle poštene krščanske ženske voliti može, katere priporoča brezverska liberalna stranka, ki na vse moč piše in dela za ločitev katoliškega zakona in za to, da se vereuk odpravi iz šol. Takim ljudem je treba napovedati brezobzirni boj na vsej črti.

Kdo dela za razdružnost katoliškega zakona? „Sloven. Narod“, kojega urednik je znani Maloverh, ki živi, kakor se govori po Ljubljani, z neko ločeno žensko in ta človek trdi v umazanem „Narodu“, da ne bo radi zakona nikdo vprašal cerkve. Bomo videli!

Napredek slovenskega časopisja. Cenjeni bralci „Domoljuba“ so že zadnjič opazili, da so bile nekatere novice tiskane z novimi, jako ličnimi črkami „Katoliška tiskarna“ je nabavila za „Slovenca“ in za „Domoljuba“ in za nekatere druge liste dva stroja za stavljenje in vli-vanje vrst takozvana lajnotajp, čigar sliko in popis prinašamo na drugem mestu. S tem je stopila „Katoliška tiskarna“ velik korak naprej, ker ta stroj je najboljši in najmodernejši pripomoček za nagel in ličen tisk časopisov. Poleg „Slovenca“, je naš „Domoljub“ prvi slovenski časopis v celi Evropi, ki se stavi in vlija na lajnotajp. Upamo, da bodo cenjeni naročniki vzeli ta naš napredek z veseljem na znanje in da bodo tudi sami delovali na to, da se naš list kar najbolj razširi in da ne bo slovenske kmečke hiše, kjer bi ne imeli „Domoljuba“.

Deželna bolnišnica je že več mesecev prenapolnjena, da ni več postelj za došle bolnike. To velja zlasti za kirurški oddelk, kjer morajo bolniki, ki se hočejo

pustiti operirati čakati dalj časa na operacijo. Opozarjajo se sorodniki bolnikov iz županstva, da pošljejo v bolnišnico take bolnike, ki so operacije res nujno potrebni, nenujni slučajji se pa morajo o-
klanjati.

Pravda Proseno in župan Hribar se je sicer že pričela pred ljubljanskim sodiščem, a se bo še nadaljevala, ker bo zaslišanih še več prič. Iz tekoč pravde so prišle na dan mnoge zanimivosti ki ljubljanskega župana Hribarja v kaj čudno luč postavljajo, a tudi za g. Prosenca nis posebno častne. Kakor je videti, bedeta ob moža tožnik in toženec drug drugemu dobri izprašala kosmato vest. Saj se pa tudi naj bolj poznata.

Liberalci za odpad od vere Vedno strastneje divja tudi v naši slovenski domovini verski boj. Od dne do dne so naši liberalci predrzneji v napadih na vero in na cerkev. Še nikdar preje ni umazani „Slovenski Narod“ tako očitno napadal cerkev nego zadnji čas. Prav po zgledu francoskih framasonev delajo naši liberalci. Sedaj s kar javno začeli po svojih listih agitirati za odpad od katoliške cerkve in za krivoverstvo. Po njihovi zaslugi je došel v Ljubljano slovenski krivoverski pridigar z imenom C h r a s k a in ta v neki kavarni razlagal svoje nauke. „Slov. Narod“ in socialistični „Rdeči Prapor“ vabita svoje privržence, tem pridigam. S tem so začeli liberalci, ki ob času volitev zavikajo in taje, da nis proti katoličanstvu, naravnost pospeševati krivoverstvo. Sedaj bo slovensko ljudstvo menda spoznalo, kaj so liberalci in kaj svojo gonjo proti cerkvi nameravajo. Prist liberalci ne pomenja danes drugega nego malomarneža v verskih zadevah ali pa brezverca. Teda ne čudimo se, da delajo naši liberalci za krivoverski protestantizem. Leter, ki je začetnik protestantske vere, namreč dovoljeval ločitev zakona. In po naši liberalci tako silno koprné. Zato tako silno napadajo tiste prštenjake, ki so se podpisali na protestne pole zoper razporoko. Oni se hočejo vse povprek ženiti prav na rokovenjaški način. Poročal jih bo menda urednik „Slov. Naroda“ znani Maloverh z besedami: In nomine patre, vzemi jo kvatre; če boljšo dobiš, pa te zapustiš.

Za krščanske matere. Ravno kar je izšla 1. številka letošnjega letnika Krščanskega deteljuba, lista za vzgojo mladine. Ker je vzgoja mladine pretežka a objednem prevažna skrb zlasti za matere, zato jim ta list prav toplo priporočamo. Le če bodo otroci dobro vzgojeni

smemo upati boljših časov. V dokaz, da je ta list zelo primeren zlasti materam, navedem le nekaj naslovov iz 1. številke, ki se glase: „Cast in dolžnost krščanske matere; materina čast; k nebeški materi; delaj z Bogom in za Boga; krščanska družina pred postajami križevega pota; sad dobre vzgoje (zelo lep sestavek); nasledki slabe vzgoje; smrt pred ogledalom; blaga srca i t. d. Dobra mati, v zemi ta list in ga beri! Kot priloga primerna posebno otrokom je prišlo življenje sv. Stanislava Kostke, slovanskega svetnika, patrona mladine. Ravno ta priloga je še posebno primerno darilo otrokom za prvo sv. obhajilo, ali za I. sv. spoved, sv. birmo. List, ki izhaja 4 krat na leto, stane s prilogi vred le 80 h. Kdor pristopi k društvu Kršč. detoljubov plača letno 2 K in dobi list brezplačno. Vsa naročila in oglasi naj se naslove na č. g. Mih. Bulovec, spirituala pri uršulinkah v Ljubljani.

Cerkev sv. Antona na Viču.

Dobro leto je, kar se je sprežila misel za ustanovitev župnije in cerkve na Viču. V ta namen se je ustanovilo društvo, ki nabira denarna sredstva in ima sedež v ljubljanskem frančišk. samostanu. Največja težava je bila dobiti primeren prostor za cerkev. V tej zadevi se pač mora reči, da se merodajni krogi niso prenaglili. Po dolgem, vsestranskem prevdanku se je kupil svet šele ob vseh Svetih ravno nasproti šole, ob veliki cesti, v sredini občine in kakor se čuje, danes spoznajo vsi, da je za cerkev najprimernejši svet. Pričelo se je tudi že s pripravi za zidanje. Na lici mesta sta že pogršena dva vagona apna in napeljan velik kup peska. Ljudje so obljubili pripeljati potrebnega lesa in upamo, da bodo mož beseda. Kamen je tudi že zagotovljen. Te dni so dešli načrti duhovne hiše, krog velike nečiči dojdejo natančni načrti cerkve in preračun. Vendar je arhitekt H. Pascher v Gradcu že izdelal manjšo podobo cerkve in hiše, katero podoba prinaša danes „Domoljub“. K tej cerkvi si sme čestitati Viška občina. Ako Bog dá, se bo s polaganjem temeljev počelo že meseca avgusta tega leta; duhovna hiša pa mora biti že letos pod streho. Sv. Anton nakloni prav mnogo članov društvu, a tudi dobrotnikov, da bo moglo delo naprej. Mnogo bode dela, mnoge skrbi, a tega prepričanja smo, da le na delu in skrbih biva blagoslov božji.

Velik požar so imeli pred tednom v bližini Ljubljane pri Devici Mariji v Polju. Pogorelo je troje poslopij. Zažgal je starejši sin posestnice Paternoster iz maščevanja, ker ni dobil posestva. Požigalec je našel smrt v ognju, zgorela je pa tudi še ena ženska iz Smartna, ki je prišla domov na obisk.

Davek na žganje. Občina Sv. Mihaela na Notranjskem je dobila občinske naklade na žganje in pivo v pretečenem letu 443 K 56 h. — Ali ni to lepa vsota, ki se lahko porabi za kako obče koristno napravo? Posnemajte to tudi druge občine.

Odstopil je iz ljubljanskega občinskega odbora g. nadinženir Ž. U. Ž. k.

Svobodno šolo hočejo liberalni učitelji. Kaka pa naj bi bila ta šola po njihovem mnenju? Neki nemški časopis liberalnih učiteljev je to nedavno izblebetal. Učitelji hočejo doseči, da ne bi duhovnik več ne prestopil šolskega praga, da se veronauk ne sme več podučevati v šoli, da se odpravi molitev očenaša in Češčena Marija pred poukom in po poduku in da se odstrani križ iz šole. To je zahteva društva »Svobodne šole«, v katerem nosijo veliki zvonce razni framacioni. Mnogo učiteljskih društev je že pristopilo temu brezverskemu društvu. Polagoma je začel tudi »Učiteljski Tovariš«, glasilo slovenskih liberalnih šolaštrov, pripravljati tla za »Svobodno šolo«. V predzadnji številki že kvasi, da se ne smejo otroci siliti v cerkve, kjer se jim utegne pripetiti nesreča, kakor nedavno na Dunaju. Naj bodo le ponižni liberalni učitelji in naj ne dražijo našega krščanskega ljudstva. Ako bodo poizkušali na Kranjskem s »svobodno šolo«, bodo doživeli odpor, kakršnega ne pričakujemo. Katoliški stariši ne bodo nikdar dopustili, da bi učitelji zasledovali v šoli drug namen, kakor ga ima šola, ki je poklicana mladino versko-nravno vzgojevati. Stariši imajo pravico in tudi sveto dolžnost, tirjati, da se njih otroci podučujejo v krščanskem duhu.

Izseljenoi pozor. Družba sv. Rafaela v varstvo izseljencev opozarja izseljence, naj bodo zelo previdni med vožnjo. Izvedeli sme, da pade zadnji čas jako veliko izseljencev v mreže mednarodnih goljufov. Z raznimi pretvezami se jim približajo, da izvajajo iz njih denar. Osebito jih je bilo več goljufanih, ko so menjali denar. So pa tudi goljufi, ki izvajajo izseljence h kartanju in jih ogoljufajo med igre s penarejenimi kartami. Nikdo naj se ne izseli, ki si ne priskrbi „Priporočilnega listka Družbe sv. Rafaela“ in pa družbinga kašipota. Osebito naj se pa pazi na deklice. Izvajajo namreč zadnje čase v slabe kraje mnogo deklic čele iz Ljubljane! Deklice, njihovi varuhi in stariši naj bodo previdni!

Gorenjske novice.

Iz medvodske občine.

g Požarna bramba je gotovo jako koristno društvo, ki ima najblažnji namen, pomagati bližnjemu v nesreči. Vsaka požarna bramba je pa navezana na podpero občine in posameznih premožnejših občanov. Zato se tudi lahko zahteva, da imajo vodstvo požarne brambe v rokah možje, katerim se lahko zaupa. Ko smo zvedeli, da se v Sori ustanavlja požarna bramba, smo takoj vprašali, kdo bo načelnik, kdo tajnik.

Odgovor je bil: učitelj Grmek v zvezi s Starmanovim Janezom iz Sore. Tema dvema pa mi ne zaupamo, zakaj

g Učitelj Grmek bo pod krinko požarne brambe razžirjal svoj liberalizem, in ponujal „Gorenjca“ in „Narod“.

g Starmanov Janez jih bo pa po dokončanih vajah vabil v gostilno svoje matere, da bodo ondi pri poslušanju Grmekovih čenč dali kaj skupiti.

g Čuden poveljnik bo Starmanov Janez. Pregovor pravi, da le tisti zna dobro komandirati, kdor se je popred naučil dobro vbegati. Starmanov Janez pa zna še le takrat vbegati, ko začuti bajonet v stegnu.

g »Častiti gospod župnik« pravi Grmekova požarna bramba, kadar prosi g. župnika Brenceta v Preski za podporo. „Preški pomarančar“ pa mu pravi potem, ko je g. Brenceta že dal 10 K podpore. Zato pa pravimo: Požarna bramba naj se le vstane, toda vodstvo naj imajo olikani možje in fantje, ki se ne bodo vdali Grmekovemu liberalizmu in terorizmu. Takemu društvu, kjer ima Grmek glavno besedo ne moremo zaupati, tem manj ker so začeli pri zadnjem koncu, in si napravili uniforme, ko še nimajo gasilnega orodja.

g Grmekov apostol po Ločnici je Krek, po domača Lužar, kateri izgleda s svojo dolgo brado kot kak kapucinski pater. Pa vkljub temu mu ni zaupati, ker je „Gorenjec“ njegov evangelij. Mi Lužarju svetujemo, naj pusti svoja apostolska popotovanja po Ločnici, in se rajši briga za svoje posestvo, katero tako glasno kliče po gospodarju, da se sliši v Ljubljano v posojilnico. Take bo boljše zanj in za njegove na pol nage in zanemarjene otroke.

Iz kamniškega okraja.

g Iz Moravč se poroča: Katol. izobraževalno društvo je imelo 18. svečana II. občni zbor. Kakor lani, tako se je tudi letos poslušalcev zbralo polno dverane, ki so s zanimanjem sledili odborevemu poročilu. Društvo je lani dobro napredovalo. Takih uspehov nismo pričakovali, kajti društvo je zagledalo beli dan v času najhujših političnih bojev. Mnogi so bili, ki še vedeli niso, zakaj se gre; ti so začudeno gledali novo napravo in strme popraševali: jej, jej, kaj bo pa to? V lib. „gospodih“ je našlo društvo strasne nasprotnike, ki so ga pisano gledali in zabavljali. Še cele „preroki“ so vstali, ki so napovedali društvu propad. Društvo pa se ni oziralo niti na desno niti na levo; liberalci so upili, mi pa smo delali in — zmagali. Torej vidite: v slogi je moč, z lepe besede se vse doseže, ker dobra stvar ne pozna sile. Združena moč rodi pa tudi lepe vspehe, to nam kaže naše društvo. Nabavilo

si je poleg časnikov že lepo število knjig in krasen oder; vrhutega pa ima blagajnik že lepo svotico, za katere narečmo novo zastavo. Tako bo društvo javno pokazalo, da se je začela nova doba, doba izobrazbe, za korist, napredek in omiko slovenskega nareda.

g Iz Špitališča. Po mnogih krajih se pritožujejo o raznih boleznih. Mi pa se, hvala Bogu, lahko pohvalimo, da je pri nas jako zdrav kraj, kajti že čez pol leta ni bilo pri nas

Poljanske novice.

G. pogovor dveh kmetov.

Dva kmeta, Predmošnačk in Čude, prideta k Polonovcu v gostilno. Pri pijači se tako le pogovarjata: Predmošnačk: „Ti, Čude, zakaj je pa Lovric zmiraj v „Domoljubu“?“ — Čude: „To se tudi meni čudno zdi. Mislim pa, da mu za „Gorenjca“ plačujejo, ker tam vsaki teden cbira javorskega gospoda.“ Pr.: Ja, zakaj je pa Lovric tako hud na duheвне?

jih tudi vedno po „Gorenjcu“ vlačí. Čude: Jaz pa mislim, da je narobe res. Zakaj duhovni so delali — no kako se že pravi? — a ja, sedaj vem, tisto „prifengo“ ta hudo po osmi šoli in so šli nato v lemenat, Lovric je pa poprej študiral deset šol, potem še lemenat za učiteljne in nazadnje je napravil „prifengo“ čez vse šole. No, kedo se je imel več za učiti? Pr.: Škoda, da Lovric ni š. dohtar. — Polonovc, še pol litra ga prinesli

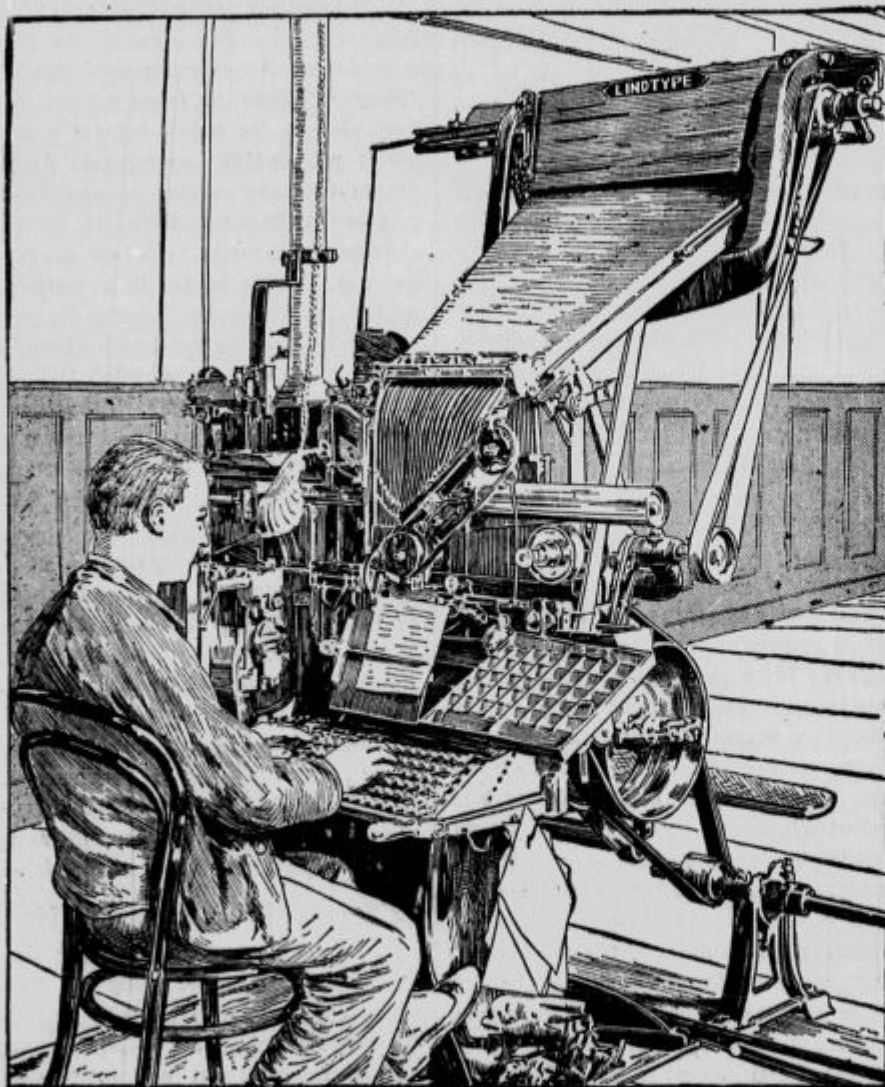
Bohinjske novice.

g. Občinski odbor na Boh. Bistrici je v seji 8. t. m. soglasno imenoval častnim občanom občine Boh. Bistrica g. Oton p. D. t. e. l. a, c. k. r. okrajnega glavarja v Radovljici v zahvalo in priznanje obilnih zaslug ki si jih je pridobil z očetovsko skrbjo in z odločnim nastopom v korist občanom ob času grajenja železnice, z modrimi nasveti, pri občinskih, sejah, zlasti pa s požrtvovalnim trudom za zboljšanje naših planin ter sploh planšarstva. V poletnem času je prehodil planine, za Lisconi, Osrešči, za Poljanami itd., ter si bilježil razne potrebne naprave v svrhu podpore za zboljšanje planin. Ker je ministristvo že precejšnjo svoto dovolilo, dobi nekaj tega deleža letos tudi južna stran bohinjskih planin. — V isti seji je občinski odbor soglasno imenoval častnim občanom našega preljubljenega poslanca Josipa Pogačnika v priznanje za mnogoletni trud v korist naši občini, posebno z ozirom na nakup planin. Kdo bi preštel pota in povrnil stroške, ki jih ima že leta sem gospod poslanec? — Nadalje je bil v isti seji soglasno izvoljen častnim občanom tudi g. Fran Povše, državni in deželni poslanec za neprecenljive zasluge, ki si jih je pridobil kot prijatelj Behinčev, za povzdigo in zboljšanje mlekarstva, oziroma sirarstva in konjereje v celem Bohinju.

g. Dinamit. Železniški čuvaj Boltar je našel pri 26 kilometru blizu Lepenjca v skalo skrite dinamitne patrone, ko je hodil po železnični progi. Skoraj gotovo so imenovano strelivo poskrili laški delavci ob času grajenja železniške proge, da bi ribe v Savi omamili in lovili. Nekaj takih zlikovcev je bilo namreč zasačenih in ostro kaznovanih z zaporom. Minolo leto igral se je pri mostu na Pozabljenem učenec Urban Mencinger ter našel pod mostom nekaj takih patronov. Deček nič hudega sluteč je enega prižgal. V trenutku počí ter mu poškoduje desno roko. V ljubljanski bolnici je deček pač po hudi operaciji zadobil zdravje, a prste na roki ima pohabljeni.

g. Za bolnico, katera je služila ob času grajenja predora tolikim bolnikom, je ponudil zdravstveni odbor vsoto 12.000 kron železniškemu ministristvu.

g. Iz Podbrda. Podbrdom pokradel je neki Vid m. r. jermena v elektrarni, koja so se rabila pri raznih mašinskih napravah. Prodaj jih je črevljarjem. Tat sedaj pod ključem v Tolminu premišljuje — o skupilcu jermenov. — Višji komisar Granzar preseli se na svoje novo mesto v Gorico. Nad štiri leta je bival tu; bil je delaven, vseskozi nepristranski predstojnik. Tu ostane v dobrem spominu. Barake, v kojih je stanovalo za časa grajenja predora in proge so podrli. Vozove ter drugo orodje zvozili so v Ture. Nad 14 dni so prihajali vlaki iz Jesenic pobirat ostanke. Sedaj je vse prazno. Čakamo le še otvoritve. — Delo pri predoru v Bukovcu m sedaj vrlo napreduje. Pri nas imamo že pravo spomlad, vse že zeleni. Smo pač na Goriškem,

Linotype,

stroj za stavljenje in vlivanje naših listov.

nobene ga mrliča. To bi znalo privabiti k nam marsikoga. Le pridite, ako se ne bojite socialnih demokratov. No, veliko jih ni, pa so tiči. Pred kratkim časom je en tak olikanec zagnal debel kamen skozi okno na čisto mirne ljudi; k sreči ni nobenega zadel. Seveda mu zdaj trda prede; hoče se pa umiti s tem, da je dal skovati grd dopis čez domačega gospoda župnika ter poslal v »Narod«, ki hvaležno sprejme vsako umazarijo. Omenimo le, da je bila vpeljana tožba zaradi žaljenja časti že poprej zopernjega, predno je znesel svoje umazano jajce v »Narodovo« korito; odtod maščevanje. Bajje je ubežal iz Amerike zaraditega, ker mu je tamošnja sodnija pripravljala ričet. — »Narode«, to poročali

Č.: Vprašaj; zato ker so manj študirali, kot naš Lovric Pr.: Vsak duhoven ima osem šol, pa potem še lemenat. Lovric jih pa nima Čude: Kaj, da Lovric ni več študiral? Veš dva dohtarja si izredil, pa še premalo znaš? Pr.: Tiho bodi, Cude! Č.: No, pa poslušaj: Duhovni so preštudirali pred lemenatom osem šol, to je 8. Lovric je pa preštudiral v Trstu pet šol, to je 5, in potem v Ljubljani še enkrat peto šolo, to je 5. Ali to ne da skupaj 10? Pr.: Vidiš za no! To je že res. Vendar je še zmiraj mislim, da so duhovni bolj študirani, kakor naš Lovric, če

Jeseniške novice.

Glasovi po volitvah. „Svobodomiselna“ slovenska stranka strašno vpije v svet o „zmagi“, ki jo je baje priborila „kljub velikanskemu naporu združenih klerikalcev in Nemcev“. „S tem je enkrat za vselej odvrnena nevarnost ponemčenja jese niške občine“, bahato drobi v „Sloven. na rodu“. Ktor se pa trezno ozira nazaj v veličeno borbo in trezno gleda na izd volitve, mra se smejati svobodomiselni pameti in jokati nad zaslepljenostjo takih narodnjakov, ki ne vidijo več, kaj se godi okoli njih.

Številke govore. Naprednjaki govore v „S. Narodu“: „Občinske volitve so pokazale: 1 moč naše stranke; 2 tovarno kot mogočnega faktorja v občini in 3. župnika Z. bukoveca ter njegove podrepanke kot velike politične ničle, ki na jesenih ničesar ne pomenijo in ničesar ne predstavljajo.“ Kaj pa številke pravijo? V podobni: Jesenice je svobodomiselna stranka spravila vkup komaj 77 volivcev proti 220. Med temi 77 so vsi železniški uslužbovci, ki imajo pravico voliti in gotovo polovico domačinov, ki niso šli z napredne stranke, ko da bi bili njeni pristaši, marveč le kot nasprotniki tovarne. Pravih pristašev „napredne“ stranke v podobni: Jesenice je komaj 30. V podobni: Hrušica je pravih naprednjakov komaj 10 vsi drugi so šli z naprednjaki le kot nasprotniki tovarne.

V Plaviškem Rovtu in Planini je pa k večjemu par naprednjakov in so šli pri volitvah z napredno stranko tudi le kot nasprotniki tovarne ali iz osebnih ozirov.

V III. razredu je „napredna“ stranka postavila 190 volivcev proti 283. Spravila je na volišče zadnjega moža. Od teh 190 volivcev jih je 60 tujcev Italijanov, Nemcev, Čehov in Judov s Hrušice, katerih pri pribojnih volitvah ne bo več tukaj, ostane jih torej le še 130 domačinov, od katerih pa dve tretjini niso pristaši svobodomiselnih stranke in so šli v boj z naprednjaki le iz nasprotstva proti tovarni in osebnih ozirih.

V II. razredu si je „svobodomiselna“ stranka dva odbornika le priborila, same en volivec je njen pristaš.

V I. razredu ima napredna stranka samo 4 volivce, imenovanje liberalnih častnih občanov iz strankarskih ozirih ji je za enkrat pomagale do zmage in pa kika, ki prihodajo ne bo več volila. Najbrž bodo do prihodnjih volitev tudi častni občani odleteli in potem — bo napredna stranka ne samo videla ampak tudi čutila svojo „moč“.

»Važen faktor v občini je tovarna«. Te je res, zato je pa nes pametne župar tovarno rovat, ako je mogoče v miru z njo živeti. Tega se je zavedel župnik Z. bukovec in je dosigel, da je prišlo v odbor 9 slovensko in krščansko mislečih mož. Kakor ni maral delati kompromisa z napredno stranko, da bi mogla nemotena širiti liberalizem v občini, take pa se tudi ni maral vezati z Nemci, da bi mogli nemoteni širiti nemštvo. Župnik Zabukovec ima glede delovanja p o v o-

litvah popolnoma proste roke. Vse editanje o „zvezi z Nemci“ je zlobno. V 3. razredu so izvoljeni sami Slovenci, v 2. razredu ni nobenega naših volivcev, a je vendar izvoljen en odbornik Slovenske Ljudske Stranke, Nemca samo dva, pa sta zmerna. V 1. razredu smo volili tudi same Slovence in sicer: 4 Sloven. Ljud. Stranke, 3 tovarniške stranke.

Mir v občini bo sedaj le, ako naprednjaki ne bodo šli staro pot naprej. Pustite liberalizem, ali hranite ga vsaj za se, ne vsilujte ga drugim, ki še niso okuženi od njega, pa bomo lahke delovali skupno v blagor občine. Pravičnost in ljubezen vladajta v občini!

Iz drugih krajev Gorenjske.

Iz Stare Oselice. Kaj vse dobivamo iz Amerike? 1. Denar. Pride ga ve like, a kakor izkušnja kaže, pri nas nima teka, izgine kakor naša megla. 2. Kder pride iz Amerike, prinese seboj gotovo veliko napuha, ameriške hlače in pramnice in „znanje“ angleškega jezika, ker je tam, če prav same v kratkem času, pozabil slovensko, in tako eden ali drugi dobi potem ime „Boi“ ali „les“. Da pa se ne briga potem več za božjo službo, se samo ob sebi razume. Saj ameriški bog je — dolar. 3. Dobili smo iz Amerike pred 2 leti garje, ker so ljudje to bolezen tajili, se je zelo razširila in se širi naprej. Gosposka se ne briga za to ostudno epidemijo. Bolnišnica v Ljubljani se je prav izvrstno pokazala. Garje pa širi po hribih poljanske doline tudi neki mož, ki vezi svoje preležano, ničvredno blago po hišah na gorjanskih planinah. Ker ima dober jezik jih prav nesramno ogeljufa. Pri tem oznanja „evangelij“ Levricov, hvali liberalno hišo na Trati, ki je po njegovem veliko bolj poštena kakor vsak farevž na Kranjskem. Utrha čez duhovne in cerkev, pravi, da ni pekla in če je, je same za farje, hvali, da to in to, posebne kjer so kaka dekleta, ni greh. Tudi pravi, da je vneboupiječi greh voziti duhovna, da vsak konj cerkne, kateri vozi duhovna itd. Pa to je dobro, da naši pošteni hribovci vedo, da stara platišna in zablegaška hosta niso za družega, kot da se skurijo na njivi za ajdo. Za to se te garje ne prijemljejo preved. Če bodo gorjanska platiša še kaj zelo škripala po poljanskih hribih, naj pazi njih gospodar, kaj bo, če bo moral dokazati, da je na pr. farovž na Trati slabjši kot liberalna hiša v Gorenji vasi. Zna pa tudi svoja platiša enkrat težke nestidomov, ker naša poštena dekleta in žene ne bodo

več tacega škripanja poslušale. Pa bo moral ta ameriški „milijonar“ še nekaj kmetov ugrizniti v roke, ne samo v prste, da bo preprečil prenevitve stranskih altarjev v stari Oselici; če je enega uklal ni dosti. Če prav „milijonar“, ostane le vendar pri nas gost!

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

d Vače. Pri nas smo dobili toliko podpisov proti razdružitvi sv. zakona, da smo merali napraviti sami več pol. Le naš veleučeni trgovec, ali pravzaprav mož tukajšnje trgovke Žerjav je odvrčal ljudi od podpisovanja, češ duhovnikom gre za nohte; ako ne dobe dovolj podpisov, znižala se jim bo plača. Malo prej pa je govoril, da se bo

Nova cerkev sv. Antona na Viču pri Ljubljani.

duhovnikom zvišala plača. Kaj je resnica? Liberalci sploh govore, kakor jim pride prav. Ne čudimo se taki logiki, ker vemo, da Žerjav zajema svojo izobrazbo iz propalega „Slov. Naroda“, ki laže, kakor pes teče, ko piše, kakor bi se mu sanjalo. Pa kljub takemu nestvarnemu goverjenju se dela naš Žerjav pred ljudmi učesega, češ da ima mnoge šol. Pa za časa občinskih volitev smo ga potuhtali, sam se je izdal. Napravil je namreč ugovor proti pravilnosti občinskih volitev. Pa v tem ugovoru je bilo toliko stvarnosti in s'ovničnih napak, da je malo ne vsaka beseda smrdela po kozlu. Seveda je dobil na svoj ugovor zaslužen brco. Glasno torej povemo našim ljudem, da Žerjav nima popolnoma nobene šolske izobrazbe. Kedar bo govoril, da ima mnoge šol, vedite, da vas prav pošteno farba. Protiverske časopise brati ter razlagati ljudem, zna dan-

danes že vsak delavec. Treba bo zelo paziti na tega Narodovega evangelista, da bomo vedeli, ali naj v rokavicah hedimo okoli njega, ali s kleščami. Skoda dobre žene, ki ima take liberalnega moža, kateremu so vse beže in cerkvene zapovedi deveta briga. S takim neizobraženim liberalcem občevati, je nevarno za versko življenje.

d Zalostna smrt. Mrtvega našli so dne 13. t. m. na poti med Stango in Jančem Jožefa Lavtižar, organista na Jančem. Sel je iz Litije domov in vsled preobile zavžite pijače na poti omagal in umrl. Bil je blag človek, izvrsten orgljavec, imel pa je napako, da je prerad pil. Bog mu bodi milostljiv!

d Hotič. Vsled bolezni je oslepela vdova Benčur. Naši rojaki se še onostran morja skažejo pogumne. Tako je naš rojak Henrik Humer, ki je hotelski uslužbenec v Nev Jorku, iz nekega gorečega hotela rešil tri otroke.

d St. Lambert. Posojilnica se je ustanovila 11. marca pri nas. predaval je o potrebi in namenu zbranim poslušavcem g. revizor Dodič. Zgradili bodo pri nas tako potrebni vodovod. Proračun je narejen na 31.000 K. Kdor bi se hotel udeležiti in sprejeti kako delo, se bo oddajalo dne 21. marca na lici mesta. — Tridnevnicu smo imeli o sv. Jožefu.

d Radeče. Umrl je tukaj trgovec Julij Trepečnik.

d Prežganje. Poročali smo, da so tukajšnja dekleta nekemu ženinu same zagradile cesto. Da ne bo kakega nesporazumljenja in da ne bi kdo morda slabo sodil deklet, pojasnimo, da je tukaj navada ženinu zagraditi cesto, ko se pelje bala in da bi veljalo za sramoto, komur bi to ne naredili. Tudi ženin sam je bil s tem zadovoljen. Ker pa ni bilo fantov, so to naredile dekleta. Denar pa so dale v dober namen, podarile so ga farni cerkvi.

d Javorje. 5. marca smo s Šmarčani vred volili občinski odbor. A bili smo bridko presenečeni in prevarjeni. Vedno so nas šmartinski liberalci tolažili, da en mož mora biti v Javorju, ki je celo fara, in so nas s tem pridobili, da smo večinoma glasovali s stranko Poldetovo. A propadli smo v tretjem in drugem razredu. Sedaj bi vsak človek pričakoval, da bodo dali liberalci v prvem razredu, kjer so imeli velikansko večino, eno mesto Javorcem. Tako so katoliški možje tudi pred tremi leti storili. A liberalci, ki so bili na varnem, pozabili so tudi na Klančarja in so nas pustili na cedilu, da smo brez zastopnika. To si hočemo zapomniti in ker bo najbrže še enkrat volitev, tedaj bomo stali kot en mož za kandidata kat. stranke za našega občana Fr. Špeca. Liberalci pa nobene vere več!

d Šmartno. Najprej moramo popraviti poročilo uradnega lista »Ljubljanka«, ki pravi, da so pri volitvi občinskih mož povsod zmagali v vseh treh razredih liberalci. Mi slimo, da nihče pod solncem ne bo veroval, da bi bil g. dekan in Janez Čopar in drugi naši možje — liberalci. »Narod« piše sicer, da je liberalnih 11 odbornikov, a katoliških le 7 nasproti »Slovincu«, ki je rekel, da je katoliških 8, liberalnih pa 10. Nam je vseeno, in če se hoče šteti Matija Žitnik, ki je cerkveni ključar, med liberalce, nam je tudi prav. Sicer pa, kdor je v dvajsetem stoletju še liberalce, ne more biti v njegovi glavi vse prav. Danes sta edino le dve stranki na svetu, ki se moreti resno vpoštevati: katoliška stranka z živo vero in pa socialno demokratiška brez vsake vere. Kar je pa v sredi, je pa neumno in

prismojeno. — Kdo bo župan? Dokler so agitirali liberalci, so vedno vpili: Polde mora biti župan. Sedaj ko imajo večino, pa že pravijo: zakaj bi pa v Šmartnem ne bil eden župan? Ali mar res ni nobenega moža v celi veliki vasi, ki bi bil zmožen biti župan? In sedaj se pojavljajo ekstra-župani, kakor gobe po dežju, vsak bi bil rad. No, bomo videli, če bodo res Poldetu dano besedo tako hitro in poceni snedli! — Med strastnimi liberalci in agitatorji smo videli zadnjič pri volitvi tudi štacunarje. Tudi enega ni manjkalo. Še celo Franca Mihelčič je brez pravice liberalno volila, dasi ima moža v Ameriki. No, sedaj smo spoznali tiste, ki od cerkve in kmetov žive, a delajo proti cerkvi in kmetom. »Domoljub« je že pisal o konsumu in njega potrebi. Kar je bila takrat želja, bo kmalu resnica, predno bo leto zagotovilo večnost. Prostor je pripravljen in pripraven. Potem pa naj liberalni kramarji prodajajo svojim liberalcem. Svoji k svojim!

Z ribniške zemlje.

d Mojstri v lažeh so liberalci v Loškem potoku in vredni svojega vzora »Sl. Naroda«. Kar poštenemu človeku niti na um ne pride, raznesli so po dolini kot gotovo resnico. Ko se se razposlale pole v podpis zoper združitev zakona, dejali so: Duhovniki vas le slepijo, da se gre zoper zakon, v resnici se gre pa za vsprejem iz Francoske pregnanih misijonarjev. Ko bote podpisali, bote pa morali francoske misijonarje rediti. Prav žalostno je, da se dobe ljudje, ki liberalcem verjamejo največjo budalost in so verjeli tudi to in so se jeli že praskati za ušesi in obžalovati svoj podpis.

b Vsestranska rešitev iz obupnega položaja. V mučnih skrbah za preskrbo francoskih misijonarjev se je pa vsem odvalila težka skala od srca, ko se je dobil dober in usmiljen mož, ki je obljubil, da bo vzel pod streho in oskrboval vse misijonarje, kar jih bo prišlo na Loški petok. Ta dobri mož je s tem potežal vso potoško dolino, mračnjake in napredne neodvisnjake, najbolj pa misijonarje, katerim bi se sicer godilo kakor revežu, ki pre po »čredi«.

d Kadar je polno, gre čez. Kar kopicile so se že nerednosti na šoli v Loškem potoku, pa smo molčali, ker nismo hoteli komu esebno škodovati. Zdaj pa vidimo, da okrajna šolska oblast, akoravno se ji nerodnosti znane, nič ne stori in kakor sploh tudi tukaj hoče vse potlačiti, kar zagreši učiteljstvo v škode vzgoje, zato bomo pa tudi mi napeli druge strune na svoje gesli. Odkrito hočemo govoriti ne oziraje se niti na levo, niti na desno. Ljudstvo je že tako nevzvoljeno, da se hoče pritožiti naravnost na c. k. dež. šolski svet, ker se v Kočevju ne zmenijo za njegove pritožbe.

d „Pod kapo ga ima“ včasih tudi v šoli g. nadučitelj. Da mu v takih kočljivih slučajih ni treba loviti kljube pri

vratih, naročil je, da mu vselej pri odhodu kdo izmed dece odpre vrata, da je prej in lažje zunaj. Pri tem svojem naročilu pa je tudi strogo zabil: »Pa samo meni! Faj mešter naj pa le sam odpre!« Ubogi fajmošter, kaj bo pa zdaj?

d In vendar gre govorica po Loškem potoku, da bo g. nadučitelj Sedlak vsak dan imenovan za okr. šol. nadzornika. Samo neka malenkostna pritožba zoper njega čaka še rešitve. Pa kaj tisto, saj mu je že obljubljeno, da se bo vse potlačilo.

d Strah in trepet se je polastil »mračnjakov v Loškem potoku. Grozi se že dalj časa sem, da bo »neodvisni kmet« Ivo Rus z uma svitlim mečem v »Narodu« zdreblil še tisto peščico »klerikalcev«, kar jih je tam. O strah in groza!

d Uteha. Potečani, pomirite se! Ne bo tako hudo. Slišali smo namreč iz ust tistih, ki so brusili v gimnaziji Rusov uma meč, da je ostrina tega meča šele tretje vrste, to je, po našem povedano, toliko oster, da se lahko jezdi na njem.

d Še en Ivo. Ne same potoški Rus je Ivo, temveč tudi na Gori se je naredil iz nekega Janeza Ivo, ki hoče biti podoben ali celo enak Rusu ne »samo« po imenu, ampak tudi po liberalnem delovanju. Toda Ivo, Ivo! Pazi na grivo!

d Sijajno so dokazali kmetje iz Ribniškega in velikolaškega sodnega okraja dne 4. marca, da razumejo svoj pomen v človeštvu. Do 600 mož se je zbralo v Ribnici na shodu, ki je kar vsem sovragom jasno pokazal, da so minuli časi, ko je liberalni mogotec trdo stal na kmetovem tilniku. Že naprej smo vedeli, da taka izbrana množica kmetovim grobokopom ne bo všeč; tudi smo vedeli da se bodo ti netopirji poskrili in izza voglov niso upali pokazati svojih obupnih obrazov, ker so se tresli pred množico navdušenih mož. Zato pa so se zatekli v lažnjive »Narodove« predale in iz teh predalov se venkaj zabavskali: Zbralo se je na shodu »okoli 200 najstupidnejših rev«. No, to smo že davno vedeli, da liberalci kmetov še šteti ne znajo, ker se jim kmet itak ne zdi vreden, da bi ga šteli! Sedaj jim pa povemo še to-le: Če so bili ti kmetje »najstupidnejše reve«, kakšne reve morajo biti šele liberalci, ker se se pred »revami« poskrili!

d „Kmečka zveza“ je sad zadnjega ribniškega shoda. V tej zvezi bodo kmetje nastopali kot organiziran stan in se potegovali za svoje gospodarske in politične pravice. Vsi dobromisleči kmetje iz ribniškega in velikolaškega okraja naj vstopijo v zvezo, da bodo še marsikdaj liberalnim bučam pokazali, kaj premorejo organizirane »reve«. Liberalci, pred kmečke zveze pa kar klobuk doli!

d „Z liberalstvom ni nič; te nič več ne vleče; sedaj se moramo vreči na kmeta.“ Tako modruje župan Nace Mrhar. Kaj neki s tem misli? Ali bi se tako rad na kmeta vrgel, da bi ga strl? Menda že; zakaj drugače on za kmeta delati ne zna. Že nekaj let je osnovana živinorejska zadruha za ribniško dolino; Nace Mrhar je njen načelnik; po prizadevanju g. notarja Gruntarja ji je že zagotovljenih nekaj tisočakov podpore. A vse skupaj spi; še toliko se vsa stvar ne gane, da bi se potegnili vsaj ti tisočaki! Seveda, če rečemo: Nace je načelnik, smo povedali vse. Zraven pa še pravi, da se treba na kmeta vreči!

d Sodraški liberalci na delu. V Sodražici silno vrši zaradi občinskih volitev, ki se bodo vršile 27. in 28. marca. Za prvenstvo se borita naša „Slov. Ljudska stranka“ in liberalna. Zlasti zadnja napenja vse sile, da bi dobila v roke občinsko upravo in vrgla sedanjega župana. Izdala je oklic na volivce, v katerem jih roti, da naj velijo v odbor le večje davke plačevalce, kar so ravno sodraški trgovci in žagarji. One pa, katerih Bog ni s velikim imetjem oblagodari, da bi morali in mogli tako visoke davke plačevati, pa mislijo popolnoma prezreti. Je že dobro: kmetje, obrtniki in rokodelci bodo pa pri volitvi nje prezrli. Mnogo laži, kakor znajo pač le liberalci, so nagromadili o šoli, kaplaniji in župnišču. Na vse bomo kmalu odgovarjali. Povem jim pa že danes, da jim bode bore malo koristile, ker laž ima kratke noge. Volilcem pa le toliko rečemo, da naj malo važnosti pokladajo na oklice, ki pribajajo iz Oberstajre, Pakiževe, Mikoličeve ali Fajdigove kovačnice, čeprav se tiskane tudi v tiskarni mladih liberalcev pri Slatnerju v Kamniku. Volitev odbora bo pokazala, ali nam bo v prihodnje županil dosedanji župan g. Bartol, ali eden izmed treh županskih kandidatov liberalne stranke. To uganke bode rešili volivci.

Belokranjske novice.

Iz Suhora se poroča: Tukajšnji c. kr. stražmojster g. Alojzij Burja je na lastno prošnjo prestavljen na novo postajo v Domžale pri Kamniku. Mož je bil jako vester in natančen v svoji službi, sicer pa blagega in plemenitega značaja, ki ni nikdar zatajil svojega značaja, ki ni nikdar zatajil svojega verskega prepričanja. Zato je užival povsod veliko spoštovanje. Čestitamo Domžalcem na taki osebi!

Pobegnili je dne 8. t. m. tukajšnja bivša babica Ana Krašovec s svojim ljubimcem Jožefom Marnom neznanokam. Govori se, da sta baje šla v Sevnico na Stajersko, kjer bosta imela trgovino z mešanim blagom. Torej pozor! Žena zapušča doma moža, pet otrok in svojo mater.

V župniji Suhor je dne 8. t. m. odprl novo trgovino s špeterijskim blagom g. Jakob Petrovčič, trgovec iz Trebnega.

d Lepi učitelji to. Metliški učitelji in draški Muren seveda tudi so za to, da se zakon loči, ker se niso hoteli podpisati na protestne pole zoper civilni zakon. Povsod vidimo, kdo je sovražnik ljudstva.

d Kmetijsko društvo v Metliki je imelo 11. t. m. svoj redni občni zbor. Čistega dobička je čez 433 K. Več o tem prihodnjič.

d Maškare od pustnega torka v Metliki imajo opraviti s sodnijo. Prav je. Škandal, ki ga nikjer drugod ne napravijo, ga morajo seveda napraviti v Metliki! Kakoršno županstvo, tako gospodarstvo, taka olika!

d V Radencih pri Starem trgu učiteljuje še sedaj oženjeni Rajec. Pravijo, da namerava ta bogatin kupiti od kneza velikanski gozd Grašdole. No, drv mu potem ne bo sila iskati drugje, in dal bo tudi lahko napraviti nove lesene okvire pri oknih, katere je razbijal ta nedolžni angel ob priliki svojih ponočnih obiskov.

d Gostilno je otvoril nanovo v Starem trgu Jure Fugina. Kdo bode pa še kavarne?

d Semenj je bil v Starem trgu dobre obiskan. Prignali so precej blaga. Cene so visoke bile, a kupcev malo.

d Nedeljski počitek so vendar upeljali v starotrških trgovinah. Pričakujemo, da bode tudi zeleni Petriček odkuril s svojimi kestmi ob deseti uri ob nedeljah. Svoje kočijo pa kaže ljudem na sredi Trga lahko celi dan, samo kak prispevek za njeno ogledovanje naj še nastavi.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Nov sejm! bode 5. aprila t. l. pri Stari cerkvi na Kočevskem, na katerem se razdeli na živinoposestnike 100 kron kot sledeče premije: na par najtežjih volov za klanje: I. premija 15 K, II premija 10 K; na par najlepših volov za rejo: I. premija 15 K, druga premija 10 K; na najlepšo kravo: I. premija 15 K, druga premija 10 K; na najlepšo telico: I. premija 15 K, II premija 10 K. Dalje bo dobil vsak, kateri koli bo postavil kako živinče na sejm, 1 listek s številko brezplačno, kateri bo veljal kot žreb. Žreb bo naklonil srečnemu 10 kron. Drugi novi sejm bode 1. junija, na katerem se bo vršile enako žrebanje.

d Iz Smarija. Stevilka 13 ne prinese sreče. Nagajivi slučaj je hotel, da jih je v Smariji ravno 13 odreklo podpis za ugovor proti ločitvi zakona. Kateri bo neki prvi na vrsti. . . .

d Iz Višnje gore. Na Polici bodo razširili tamkajšnjo enorazredno šolo v dvorazrednico. Dezidali bode nadstropje na sedajno pritlično stavbo. To je bila nujna potreba, 170 otrok je res preveč za eden razred. — Pri volitvi v krajni šolski svet na Polici dne 11. marca se bili izvoljeni: Franc Drobnič, Velika Stara vas. Anton Strubelj, Polica in Anton Kastelic, Polica. Vsi so vrli katoliški možje. Tako bo tvoril novi krajni

šolski svet z zastopnikom cerkve in šole same može naše stranke, kar zlasti glede poslednjega ni povsod.

d Od nekod — Boštancem. Že dalje časa sem marljivo listal po »Domoljubu« in drugih listih iščeč boštanskih dopisov. Toda ti dopisi so bili tako redki, da so se mi nehote usiljevali čudni dvomi. Slednjič sem se natančneje informiral o razmerah v Boštanju in na svoje začudenje našel, da tam peščica liberalnih hujškačev še vedno terorizira par okoličanov, in boštanske kmete. Pod krinko kmetijskih prijateljev hodijo ti »neodvisniki« od hiše do hiše in v potu svojega obraza širijo takozvano svobodomiselstvo. Oni sicer pravijo, da niso proti veri in da spoštujejo dobre duhovnike. Se razumemo. Ko bi duhovniki res lepo oznanjevali liberalne nauke, ko bi posnemali dičnega Breeta, potem verjamemo, da bi jih vi spoštovali. In da niso proti veri vam pravijo. Prosim vas kmetije, ali ni nerazdružljivost zakonske zveze del verske zapovedi, ker stoji v sv. pismu, da naj mož in žena živita skupno do smrti; in vendar so delali na vse načine, da so preprečili par podpisov na protestno polo. Kmetije, vaši očetje so živeli udani sv. veri z dušo in telesom na svojih posestvih že tedaj, ko so očetje ošabnih boštanskih privandrancev še — krave pasli. Ali se boste res dali šikanirati od nališpanega Lojzeta, katerega gojenci in ljubljenci kažejo svojo liberalno oliko po krčmah na tak način, da se mora pošten človek v skrbeh vprašati: »Kam pridemo, če bo šlo tako naprej?« Kaj vam pomaga, če vam govorijo o veliki liberalni ljubezni do kmeta. Dajte si pokazati statistične podatke in videli boste, da so liberalci tako v državnem zboru, kakor v dež. zboru glasovali vedno le tako, da je bilo kmetu v škodo; in ravno sedaj imate zopet drastičen dokaz liberalne ljubezni do vas: Liberalci vam hočejo vzeti dva poslanca čes, saj kmetu se itak predobro godi, le našim vrlim poslancem se je zahvaliti, da se to nikdar ne bo zgodilo. Tako vidite, pred nosom se vam prilizujejo, za hrbtno vam pa fige kažejo in vedno iščejo prilike vam škodovati. Pustite tisto smrdljivo spirito žganje, ki se prodaja v njih beznicah, ker vedite; če vam ga da en »štamperl« »zastonj«, si ga bo znal že drugje zaračunati še dražje. Pristopajte pa k vašemu vrlému izobraževalnemu društvu, kjer dobite poštene zabave in stanovske izobrazbe. Gnilemu liberalizmu že itak povsod zapirajo duri in to se bo zgodilo še bolj, ko pride v veljavo splošna in enaka volivna pravica, katere se vaši mladi in stari tako boje; ne bilo bi torej lepo, da bi v vašem lepem Boštanju gojili liberalno gnezdo. Dve, tri hiše v Boštanju se mi namreč zde dve, tri veje, na katerih je spleteno čukovo gnezdo in v tem gnezdu sedita eden, dva, trije ptičev mladičev, ki odpirajo svoja lačna žrela. S svojim čivkanjem pa hočejo terorizirati poštene ljudi, ki ne trobijo v njih rog. Toda povedano bodi prvim, kakor drugim, da to ne sme, da to ne bo vedno trajalo. Vihar »Slovenske ljudske stranke« bo odnesel to gnezdo, v katerem sedaj tako varno sede liberalni ptički . . . in mladiči bodo bolešno zajecali . . . Našim kremenitim možem in fantom pa kličem: Naprej! neustrašeno naprej, mnogo nas je in junaki smo! Opazovalec.

Notranjske novice.

Iz Idrije.

n Idrijska železnica se je vendar storila in sicer na pustni ponedeljek v

liberalni čitalnici. Navdušenje nepopisno in hvalčast brezmejna. Tudi klerikalcem se oči odpirajo, da so liberalni junaki tako srečni izid pokazali za 11 000 kron, katere je mesto in hranilnica žrtvevala.

n Muzej znamenitosti je bil ta dan zasnovan; govori se, da je bilo videti: za-veženi občinski voz, izgubljeni občinski računi leta 1900, kevačnica za Narodeve neslanosti, kamen, katerega mestni očetje šeniso vzdali v škarpe, eden voz travrz za okna nameranih delavskih hiš, velika pogača zavita v prve kleklane pogačke, izgubljena nova lašča in najdena neprerezana francoska gramatika, nepopravljeni pisni izdelki onih realcev, ki je uče latščine, ustrojene kože klerikalcev s slikami idrijskih delavskih detrotnikov i t. d.

n Mestna realka se baje na maškeradi pridružeja pušta podržavi.

n Suplent Dragotin Lapajne, ki se je pri gospodini Berti Šušar francosko učil in zdaj na mestni realki knapovski kruh je, je prav pridno agitiral za obrtniško in trgovsko zbornico. Stariši, ki imajo svoje fante na realki, so deželnemu šolskemu svetu zelo hvaležni, da to privoli na korist zavodu. Kozolce lahko vsak preobrača.

n Čipkarice ne dajo miru suplentu Dragotinu Lapajne, srednemu posestniku trgovine s čipkami v Idriji, odkar čipkarska šola preskrbuje delavke z delom po višjih cenah in boljših uzorcih, kakor se njegovi, zato piše francosko prikrejene neslanosti v Slovenski Narod. Študiral je veliko in temeljito v raznih strekah, mama mu je držala inštruktora še v osmi šoli, skrbela je, da so v ta namen čipkarice pridne donašale čipke, drugače se bi ne bila čipkarska industrija povzdignila in sinček ne bi bil mogel študirati, ampak bi bil morda krave pasel na Gugalcah. Konečne pa je postal strokovnjak v čipkarstvu, ki se meri z g. Pečirarjem v Idriji.

n Čipkaricam se mora pomagati, zato kupuje suplent Dragotin Lapajne hiše v Zürich, v kateri naj bi bila filijalka tukajšnje trgovine s čipkami. Tako misli postati dobrotnik čipkaricam v vsakem večjem kraju in kupiti vsaj po eno hišo, da se čipkarstvo povzdigne. Slava takemu mežu, nadkrihil bo celo svojo mamo, ki je le nekaj hiš v Idriji kupila. Zato čipkarice le vkup, vkup, kadar pride rešitelj s pogačkami, da bo večja pogača.

n Iz Zaplane je prinesla neka žena debele pogačke v Idrijo, hodila je več kot pet ur in prodala jih je sredi v neki tukajšnji trgovini po 40 helerjev, čipkarska šola jih plačuje po 60 helerjev. Tako v 20 stoletju, ko so naši strokovnjaki povzdigavali čipkarsko industrijo po Slovenskem Narodu.

Iz vipavske doline.

n Čuden fantek. Dne 6 marca se je oglasil nekdo v „Slov. Narodu“, da brani slapensko posojilnico, katero seveda hočejo razdijati zlobni in strašni klerikalci. Najprej se pobaha s prometom, posebno pa se pehvali s hranilnimi vlogami, katere je vložilo ljudstvo „v ta vsega zaupanja vredni narodno-napredni denarni zavod“. Potem pa se obrne resni liberalci z vse resnebo proti „Slovencu“ in „Domoljubu“ ki sta „v mescu januarju in februarju z vse sile napadla „Slapensko posojilnico“ ter ji namenoma hotela spodkopati kredit katerega uživa pri ljudstvu, desegla sta pa oba lista z vsemi bujskači ravno nasprotno, ljudstvo je dobilo ravno vsled tega še večje zaupanje v ta narodno-napredni zaved...“ No, kaj nas pa potem kregaš, ti liberalci neumni, če skrbimo za to, da se večja tvoj kredit med ljudstvom, nas pa pehvali, kaj nas zmerjaš? Teda gre se še za nekaj drugega. Ali veš ti, liberalci pozabljivi, kdo je prvi napadel? Kdo je prvi hotel namenoma škodovati? Kdo je prvi začel pisati o obrocih, ki pekajo, o posejilaici, iz katere ljudje kar trumoma jemlje svoj denar, ker ni več varna? Ali veš vse to? Pa si res čuden fantek, ti liberalci! Prvi si začel bicati in suati s svojim liberalnim fovcem, mi pa smo se branili, ker se ne dame kar tako meni tebi nič zaklati in smo ti priložili par gorkih okoli ušes, zdaj pa kričiš, da smo surovi, da namenoma hočemo škodovati tvojim kosmatim liberalnim ušesom.... Pa si res čuden fantek, ti liberalci!

n Kam smo že prišli? V Resju v vrabški župniji so se letošajo pepelnico liberalni pobje — člani naprednega izobraževalnega društva — in pa nekatere nič manj liberalne punce — pepelili doma v neki hiši. Moške so pepelili z besedami: „Kozu si in kozu beš“. Punce pa z besedami: „Kozlica si, kozlača boš“. Glavni „spokorniki“ se dobili na glavo kar pe celo lopato pepela. Nato se si pa skuhali kotel kislega zelja, klobas in pršuta in začeli žreti prav po kozlevsko. Kaj ne, lep napredek, lepa izobrazba! Razume se tudi, da nobeden izmed teh ni hotel podpisati pole proti razdružitvi zakona. Pa saj so one pole krožile okoli samo za ljudi, ne pa za kozle in kozlače iz Resje. — Vse te pa se ni go dilo v kakem mestu, ampak na vrabških hribih, na kmetih. Zares, strupeno seme liberalnega časopisja naglo klije in hitro raste in zori! In vendar se še nabajajo kratkevidneži, ki menijo, da brati tako časopisje ne škoduje. Drago ljudstvo moje slovenske, daj si dopevedati, daj se podniti, vidi iz hiše strupenega liberalnega gada, da

te ne piči, da ti ne vzame iz srca vere, da ti ne vzame nebes. Zares daleč smo že prišli!

n Vipavski špital dobi prebivalce. Občinske reče bodo djali netter. Poizkusiti hočejo, ali se res ne dá živeti v ti vlažni in ponesrečeni stavbi. Rečežev je pa najmanj škoda za ta nevarni — eksperiment.

Štajerske novice.

š Ušel je iz ječe okrožnega sedišča v Celju nevaren tat 36letni Jožef Sprohar iz Ostrožnega Bda pri Postolaji.

š Celjsko glasilo liberalnih advokatov, ki sliši na ime „Domovina“ vedno bolj razodeva s oje liberalno srca. Ta list obsoja vse, kar je krščanskega. Da je za „svobodno šolo“ in za razdružljivost katoliškega zakona, je umevno. Ne bo dolgo, ko bo ta list padel na tako nizko stopinjo kakor je ljubljanski „Slov. Narod“. V istem smislu kot „Domovina“ piše tudi njegov otrok „Slovenske pravice“. Zato oba lista nazaj v Celje. Odgovorni urednik obeh listov je nek fahran študent Spindler po imenu.

š Novo ozkotirno železnico nameravajo zgraditi od slovenjske ruske postaje do mesta. Okrajni zastop slovenjskiški je sklenil zgraditi okrajno cesto ob južnem robu Pahorja proti Oplotnici, ako konjski okrajni zastop napravi od svoje strani cesto do Oplotnice.

š Celjske občinske volitve se bodo vršile konec aprila.

š Gozdni požar je dne 11. t. m. uničil posestniku Planinšku v Ostrožnem okoli 1000 m² mladega gozda.

š Poizkušen samomor. V Mariboru je hotel skočiti v Dravo delavec Anton Pungert od Sv. Križa, a njegovo namero je preprečil nek častnik.

š V Mariboru se še vedno vrše ljudska predavanja v „Narodnem Domu“. Zanimanje za ta predavanja je med Slovenci vedno večje.

š U Apačah pri Radgoni je umrl 7. t. m. tamošnji župnik d. g. Kukovec. Naj počiva v miru!

Primorske novice.

p Umrl je pri Sv. Ivanu pri Trstu veleposestnik in bivši tržaški mestni zastopnik g. Ivan Marija Vatovec. Zapustil je več tisečev za narodne namene.

p Samomor. 29 letna Ana Andolšek, stanujoča v Trstu, se je zastrupila s karbolno kislino. Samomorilka zapušta moža in tri otroke.

p Izložba goveje živine bo letos 22. aprila v Pulju

p V Pazinu bodo dobili v najkrajšem času stalno vojaško pesadko.

p V Pulju se je utopil v bližini kolodvora začasní železniški uslužbenec Andrej Gratzhofer, rojen v Ljubljani.

p Oddetek ameriškega brodovja obišče letušnje poletje puljsko, reško in tržaško luko.

p Zapuščina beračice. Iz Rovinja v Istri poročajo, da je tam umrla beračica pod imenom Malca in zapustila 15.000 kron premoženja. Napravila je bila prej eporoko, v kateri zapuščala tistim, ki so ji stregli v bolezní 14.800 kron, a svojima bratoma vsakemu samo po 100 k.

p V Gorici se je obesil na stanu svoje tete trgovec 28letni Mhael Kumar. Vzrok samoumora je bila bolezen.

p Novi predsednik višje deželne sodnije v Trstu je postal g. Adalbert Gertscher, ki je bil rojen v Tržiču na Gorenjskem. Bil je nazadeje predsednik višjega deželnega sodišča v Zadru. V Dalmaciji je bil splošno priljubljen.

p Zoper ločitev katoliškega zakona se tudi v Gorici pridne gibljejo katoličani. Vrlo dobro je bil obiskan shod, ki ga je sklicale slovenske katoliško delavske društvo. Govorila sta na shodu dr. Dermastia in dr. Pavlica. Kaker drugod liberalni listi tako piše tudi goriška „Soča“ za ločitev.

Iz raznih krajev.

Z Dunaja. Vsem ljudem je gotovo posebno ljubo in drago pokopališče, kjer počivajo raniki. Le socialni demokratje nimajo tudi do tega kraja, kamor ne sega politična borba spoštovanja. Pretečni teden so korakale čete rundečkarjev duajske na centralno pokopališče, kjer leže pokopani njihovi revolucionarski predniki in na tem svečnem kraju sta govorila rudičim srediugem dva judovska advokata dr. Ellenbogen in dr. Adler. Prvi je govoril na grobeh umrlih o splešni in enski volivni pravici, drugi je preslavljaj rusko revolucijo. G'asni slava klíci so doneli na grobeh po končanih govorih. Rudičkarji, ki sočjo hoditi v cerkev k pridigam pa radi poslušajo revolucijske pridige raznih judov. Se pač čudni ljudje socialni demokratje.

Smrt v tujini. V Indianopolisu je umrl Franc Kalin, doma iz Mokrega polja na Dolenjskem, star 20 let.

Ameriške novice. V Hilegheny je umrl Nikolaj Simič, doma iz Vukovca pri Vinici. Zapuščala žene in dvoje nepreskrbljenih otrok. — V Federalu je umrl Franc Majdič, doma iz moravške

župnije in star 60 let. — V Chisholmu je umrl Franc Petre, ki zapuščala ženo. — V Barbetonu je umrl Ivan Rajgelj, doma iz Spodnje Zadobrove pri Ljubljani v 64 letu svoje dobe. — V Bawasville je uničil požar hišo, kjer se stanovali slovenski premogarji. Ob enem je zgorelo tudi mnogo denarja.

Hamborn na Pruskem ob Renu. Društvo sv. Barbare za Slovence je imelo dne 18. svečana: 1. svojo prigrustne veselico z godbo, petjem in igro „Snje“. Igro so predstavljali večinoma fantje in tudi nekaj mož; igralci so svoje naloge vsi prav dobro izvršili, kar je pokazala pri vsakem dejanju obilna pohvala. Pa fante moram še posebej pohvaliti, ker so res prave slovenske korenine, na katere smemo biti ponosni. A žalibog so še tudi taki slovenski fantje tukaj, ki se sramujejo društva, ker se imenuje katoliško; in pa zato, ker pridejo tudi duhovniki na shode. Sedaj so prišli razen predsednika trije drugi tukaj domači duhovniki in eden iz Osterfelda nas na veselico počastit, za kar se jim tudi srčno zahvalimo. In eden tukajšnjih duhovnikov je imel kratek nagovor, v katerem nas je opominjal, da moramo ostati zvesti veri in demovini. Potem je govoril kapelan iz Osterfelda v slovenskem jeziku in povedal, da je lansko leto popotoval po Slovenskem ter pravil, da je videl tam prijetne kraje in vesele ter poštnne ljudi; tudi mi, čeravno smo od njih daleč ločeni, se moramo po njih geslu ravnati: vse za vero, dom in cesarja, na kar je govornik žel obilo odebravanje. Našemu č. g. predsedniku Körsterju in pa igralcem za njih trud izrekamo srčno zahvalo!

Cebelarske vesti.

Podružnica v smartnem pri Litiji ima občni zbor v nedejo, 25. marca ob treh popoldne v gostilni pri Arkotu. Po občnem zboru bo predaval tajnik esrednjega društva o panjih in čebelarskih potrebščinah, ki jih bo članom razkazal.

Cebelarski shod bo v nedejo dne 1. aprila v Rakovniku nad Medvodom v gestivni pri Pavlinu. Začetek ob treh popoldne.

Narodno gospodarstvo. Zaupniki „Graške zavarovalnice“.

Naše pošteno slovensko ljudstvo prišlo je tudi pri zavarovanju do prepričanja, da velja „Svoji k svojim“ in se oklepa naše vedno bolj domače zavarovalnice. Tuje zavarovalnice drže svoje ujetnike strastno in težko jim je ulti. V prvi vrsti imamo danes v mislih nemško „Graško zavarovalnico“. Kdor je tel priplisan, ji ulde težko, kajti odpovedi ne pozna.

Vodilo velja, da mora pri „Graški zavarovalnici“ odgovorjati oni, ki ne zna pisati, pri bližnjem poverjeniku ustmeno. Poverjenika pa ni dobiti, in če ga človek dobi, pa ne sliši.

Zgodilo se je v Kamniku, da poverjenika ni bilo in ni bilo dobiti. Njegova žena ponudila se je kot zastopnica svojega moža, je sprejemala zavarovalnino od strank in sprejemala tudi za svojega moža odpovedi. Ko se je pa zavarovanec na to odpoved skliceval in jo dokazal, je „Graška zavarovalnica“ ugovarjala, da zaupnikova žena ni njeni zaupnik, četudi je za „Graško“denar sprejemala in — in sodnik ji je verjel.

V Ložu je poverjenik „Graške“ neč krčmar. Stranka pride v njegovo gostilno in odpove zavarovanje poverjeniku kar tudi s pričami dokaže. Poverjenik-krčmar se pa izgovarja, da je bil ondi le krčmar in ne poverjenik, in — sodnik mu je tudi verjel.

To nas uči, da je treba pred vsem previdnim biti pri odpovedi „Graške zavarovalnice“ in trebvaselej tudi pričo seboj vzeti, ki bo sodniku dokazala, da se je resnično odpovedalo.

Somišljeniki, pozor!

Za smeh in kratek čas.

Na cesti. A je prehodil pred njim idočega B. B: (hud): „Kje imate pa oči?“ — A: „V glavi.“ B: „Pa ne vidite mojih nog?“ A: „Saj ste obuti, kako naj jih vidim.“

Prevelika spretnost. Baron: „Mislim, da ne boš odklenil oskrbnika. Pojdi po ključavničarja!“ — Služabnik: „Prosim, gospod baron, je že odklenjen.“ — Baron: „Res, le že rešen! Nisem vedel da si tako spreten. Sedaj boš pa moral še druge službe iskati.“

Besedni uganki.

I.

Črna noč zemljo pokriva,
vse je tiho, vse počva.
Tam pa v temnem gordu doll
glas odmeva grozen, strašen,
in vsak človek, ki ga čuje,
sliša ga boječ, preplašen.
Dete majbno pa boječe
pred imenom že trepeče.
Eno črko spredaj deni,
pa imaš besedo novo;
kdor pa to besedo čuje,
mirno je srce njegovo.

II.

Od bratov se je ločil brat,
odšel je daleč v tuji svet,
minila štiri leta so —
kar se čez noč je vrnil spet.
Samo za dvakrat dvanajst in
povrnil se je k njim nazaj
in zopet j m dal slovo
in šel v tujino je nazaj.

Rešitev besednih ugank v 10. številki:
I. Sneg, II. Silva — Oliva.

Nagrado je dobil. Janez Kastelic, Sad, P. St. Vid pri Zatičini.

Kdor želi hake in čokolade, temu bo di priporočen:
Ivana Hoffa
Kandol-Kakao
ki ima najmanj talide v sebi, je torej najlaže prebaven, ne povzroča niheli zapletov in je ob najboljšem okusu izredno poceni.
Prieten samo s imenom
Ivan Hoff
in s levo varstveno znamko.
Zavoji po 1/4 kg 90 vinarjev
» 1/2 » 60
Dobiva se povsod.

Loterijske srečke.

Dunaj,	10. marca	17	6	77	55	54
Gradec,	10. marca	14	36	41	72	82
Trst,	17. marca	66	8	26	69	50
Ljnc,	17. marca	59	64	76	89	13

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“
izide dne 29. marca 1906.

„Katoliška Tiskarna“

priporoča

kuverte s firmo in trgovske račune.

Nov sejm

bode 5. aprila pri Stari cerkvi
na Kočevskem, na katerem se bode
razdelilo 100 kron kot premije med
živinorejce. Natančneje v novicah.

Preč. cerkvenim predstojništvom!

Priporočamo kot najcenejši, a elegantni tlak
za cerkve, zakristije, veže, kuhinje in hodnike krasne
mozaične plošče

iz cementa v raznih barvah (do 5) in okusnih
vzorcih po K 3—6 loco Ljubljana za 1 m². Imam
tudi eleganten trotoar za pred in okoli hiše in cerkva.
— Krasni so pokopališki križi iz mitiranega mar-
morja.

Slav. čestnim odborom in podjetnikom pripo-
ročamo zalogo cementnih cevi (6, 10, 15, 20, 25, 30,
40 cm notr. svetlobe) po jako ugodnih cenah, milne
kamne, raznovrstne stopnjice, podboje, (bange-je),
oklepe za okna itd.

Gg. kmetovalcem nudimo poleg imenovanega
strešno cementno opeko, korita za prašiče (od 6 K
naprej), grobne okvirje in spomenike iz cem. mar-
morja, 6 centimeterske cevi (1 m po K 120) za na-
peljavo vode mesto drugih železnih in lesenih cevi
pri vodovodih, podetavke za pred vodnjake in drugo
cementno blago.

Andrej Zajc

cementarna na Pešati, pošta Dol (Lusttal).
Ceniki in vzorci v naravi na zahtevo.

Postavno varovano. Vsako pomaranje
in ponatiskovanje kaznivo.

Edino pristen je Thierryjev
2630 D balzam 52—13

le z zeleno znamko „redovnica“.

Starozelena neprekono
proti slabemu prebavljanju, krčem v že-
lodu, koliki, kataru, prsim boleznim,
influenca itd. itd.

Cena 12 majhnih ali 5 dvojnatih steklenic
ali ena velika specialna steklenica s patent
zamažkom K 5 — franko.

Thierryjevo centifolijsko maslo,
povedano kot non plus ultra
proti vsem se tako starim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom
in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3.00 se pošlje le proti
povzetju ali denar naprej.

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Brošura s tisoč originalnih zahvalnih pism gratis in franko. V
zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah.

Tovarna za stole
Franceta Švelgelna
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje

vsakovrstne stole
od preprostih do najfinjših po najnižjih cenah brez
konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo
2525 D 26—6 zastoj in franko.

Samo za zasebnike!

Kdor bi rad kupil sukneno in modno
blago za moške in deške obleke dobro in
ceno, naj se zaupno obrne na razpošiljal-
nico sukna

M. KRETSCHMER na Dunaju 1/1.

Vzorec na izlobo franko. — Odmeri se poljubno blaga.
— Zastopniki se sprejemajo. 542 D 6—2

Vsaka dama dobi pri meni z ročnim delom
dober postranski zaslutek; delo
se odda v vsak kraj. Prospekt z gotovimi vzorci
proti 30 vin. v znamkah. Regina Beck na Du-
naju XX, Brigittenauerlande 28. 481 D 6—3

Cunard Line.

Najprimernejša, najcenejša in dobra vožnja iz

Ljubljane v Ameriko.

Je in ostane preko Trsta z brzoparniki prve angleške paro-
brodne družbe „Cunard Line“ to je gotovo in se ne da vsajiti.
Veliki moderno opravljeni snalni parniki te družbe odhajajo
iz Trsta vsake 14 dni. Pouk in vozne liste daje oblastveno po-
trjeni zastopnik Andrej Odlasek, doslučen uradnik državnih
železnic in hišni posestnik v Ljubljani. Stenškov ulica 44, 25,
blizu cerkve Srca Jezusovega. Kdor želi več pojasnila, naj tu
pismeno povpraša ali pa pride osebno v pisarno. Po kolodvorih
in cestah nikdo ne čaka in tudi na druge silne načine nihče
ne vabi. 2004 D 11

Reška papirnica Smith & Meynier

išče za takoj

8 mlinarjev (hollander Müller), 6 be-
ljajev, 4 kuharje, 6 papiror-
cev, 2 strojnika pri strojih za
papir.

Samski delavci dobe prosto stanovanje.
Oženjeni delavci dobe ali prosto sta-
novanje ali pa mesečni pavšal K 6.—.

Ponudbe, opremljene s spričevali naj
se pošiljajo na Smith & Meynier v
Reki. 491 4—3

A. Šarabon v Ljubljani

tik svetega Petra cerkve.

Trgovina s špecerijskim blagom, moko, žga-
njem in deželimi pridelki na drobno in debelo.
Velika zaloga istrskega in laškega brinja,
fig in sliv za žganjekubo. Ob času setve naj-
boljša, zamčeno zanesljivo kaljiva travna,
žitna, deteljna in vrtna semena. Dobi se tudi
klajno apno in redilni prašek za živino.
Najnižje cene, poštna in točna postrežba.

479 26—2

Krepkega dečka

ki ima veselje do pekovske obrti sprejme pod jako
ugodnimi pogoji v uk Lovro Sušnik v Škofji Loki
392 D 5—5 Nastop takoj.

„FLORIAN“

Slovinci, pijte
rastlinski liker „Florian“

Ta je najboljši in zares...
...pomaga.

Dobi se edino pristen od
Rastlinske destilacije „Florian“
134 D 5—5 v Ljubljani.

Podpisani proda

mlin, žago in toliko zemljišča, da
se lahko redi ena krava in dva svinjeta. Blizu po-
staje Sava. Cena 2800 K. JOŽEF LOGAJ, p. Li-
tija, vas Tepe. 541 D 2-2

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Edini izdelovatelj za Kranjsko

Janko Traun

izdelovatelj cementnin, Glince pri Ljubljani.

Prava Roskopf Patent gld. 3 50.

kazati razloček med pravo Roskopf-patent in ta-
kozvano „sistem Roskopf-uro“. Prava Roskopf-
patent-ura gre 36 ur, ima s stekl. pokr. kolesje s
sidro, teče v rubinih in služi lahko 25—30 let; na-
sprotno postane „sistem Roskopf ura“ nerabna po
nekaj letih. Vsaka prava Roskopf-patent ura ima
plombo, pism. jamstvo s tvrdo „Roscopf Frer“ v
Chause de Fonds (Švica) v zadnjem plašču na 3 leta.
Ako ura ne ugaja, se zavežemo, da tekmo 30 dni
vrnem celo svoto. Pošilja proti povzetju glavno za-
stopstvo za Avstro-Ogrsko 102 D 6

Maks Böhnelt, Dunaj IV.,
Margarethenstrasse 38.
Zahtevajte zastoj in franko moj veliki cenik z nad 1000
slikami o vseh vrstah ur, zlatnine in srebrnine.

Cano Češko posteljno perje

5 kg novega
skubljenega K 9.60, bol-
jšega K 12.—
mekkega,
skubljenega K 18.—; kron 24.—
snežnobelega, mekega, skub-
ljenega K 30.—; kron 36.—. Pa-
klja se franko proti povzetju.
Tudi se zamenja ali nazaj vzame
proti povratni poštni strošku.
Benedikt Sacherl, Lebes 159
p. Pizen na Celkem.
51 8

HERBÄBNY-jev podfosfornokisli apneni-železni sirup.

Ta pred 36 leti vpeljani, od mnogo
sdravnikov odobreni in priporočeni

prsnl sirup

je sles odstranjuje in kašelj pomirja
redstvo. Ker ima v sebi grenke tvarine vpliva
na dober tek in prebavanje in pospešuje
reditev. To za tvorjenje krvi tako važno
železo je v tem sirupu v lahko asimilirani
obliki zastopano. Zelo koristno je za sla-
botne otroke, posebno za utrjevanje kosti,
ker ima v sebi fosforovo apnenno sol.

Cena eni steklenici Herbäbnyjevega
apnenega železnega sirupa K 2-50, po pošti
40 h več za zavijanje. 2307 D 14-9

Svarilo! Svarimo
Vas pred
snakim ali podobnim
imenom razširjeno,
kar se tiče sestava
in učinka našega ori-
ginalnega preparata,
čisto različne pona-
redbe našega že 36 let
obstoječega fosfornokislega apnenega-železnega
sirupa, prosimo tedaj, vedno odločno zahte-
vati „Herbäbnyjev apneni-železni sirup“ in
na to paziti, da se bode zraven stoječa, ob-
lastveno vknjižena varstvena znamka na ste-
klenici nahajala. 2348 20-8

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev:

**Dr. A. Hellmanns Apotheke „zur
Barmherzigkeit“**

Wien, VII, Kaiserstrasse 73-75.

Zaloga skoro v vseh lekarnah.

V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih:
v Ljubljani: M. Mardetschlager, I. Mayr,
G. Piccoli, U. pl. Trnkoczy; Beljak: L. Ass-
mann, Jobst & Schneider; Breže: G. Elsässer
dediči; Celje: M. Rauscher, O. Schwarzl &
Co; Celovec: P. Birnbacher vdova, P. Hau-
ser & I. Pichler, V. Hauser & R. pl. Hillinger,
H. Gutt; Crnomelj: P. Haika; Reka: M.
Mizzan, F. Prodman, G. Prodman, A. Schindler;
Sovodenj: F. Kordon; St. Vid: A. Reichel;
Trbiž: I. Siegl; Trst: A. Filippi, E. pl. Leiter-
burg, P. Prendini dediči, T. Pigatti, Dr. J. So-
ravallo, A. Suttina, A. Siebich; Velikovec:
I. Jobst; Volšperk: I. Huth.

Vel, ki nameravate omisliti si

šivalni stroj ali kolo

prosite se uljudno, da naročite najnovejši brezplačni
in poštine prosti cenik, ki obsega največjo izbero
čudovito cenega in najboljšega
blaga, pri

Lorencu Rebolj,
zaloga šivalnih strojev in
koles v KRANJU.

485 D 26-3

Največji napredek nove dobe!

Neobhodno potreben
v pralnici

Neobhodno potreben
je sloviti v kuhinji

Minlos ov prašek za pranje

kot en mož se ga oprijemljejo milijoni

Pristen le s to varstv. znamko.

Dobiva se v vseh drogerijah, trgovinah s kolon-
jalnima blagom, lekarnah in trgovinah z milom.

Na debelo pri L. Minlosu na Dunaju, I.
Mölkerebastei 3. 39 D 24-11

Preselitev.

Hamburg - Amerika

Linie-pisarna

Fr. Seunig, Ljubljana

se nahaja sedaj: 548 2-2

Kolodvorske ulice šte. 28.

Pomagajo hitro in za-
nesljivo za kašelj, hri-
pavost in zaslezenje

Izvrstne slasti ter brez
slabega vpliva na tek.

Kartoni po 1 K

... in 2 K ...

Poizkusni

karton 50 vinar.

1996 18 Naprodaj po vseh avstrijskih lekarnah.

Podpisani slav. občinstvu uljudno javi,
da bode ordiniral vsako soboto

v Škofjiloki

v stanovanju gospoda dr. Zakrajščka na
zobobolne.

Vsakovrstne plombe, operacije, vstav-
ljanje novih zob in celih zobovij itd. itd.

Dr. A. Praunseis,

234 D 26-8 zobozdravnik v Ljubljani

250.000 visoko in sadnih dreves

nizko debelnih jablan, hrušk, češpelj, breskev, češenj itd.,
komad od 50 vin. dalje.

Olepšalna in drevoredna drevesa

posebno lepi divji kostanji, okrog. akacije itd.,
komad od 60 vin. dalje.

30 milijonov sadežev za mejo:

akacij, gledicij, belih bukev itd., 1000 kom.
od 2 K naprej. 480 D 3-3

Ilustrov. cenike razpošilja na željo zastoj

grofa Bathányi-ja grašč. oskrbni-
štvo, Csendlak, p. Frankcz pri Radgoni.

Živo apno

se dobi 20. marca in potem
vsakih 14 dni v kamnolomu pri
Dravljah. Več pove kamnosek
Al. Vodnik pri žužnem kolo-
dvoru v Ljubljani. 551 D 3-1

2 vajenca za

ključavničarsko obrt
sprejme pod ugodnimi po-
goji **Janez Smolej**,
Ljubljana, Male čolnarske
ulice št. 6. 596 1-1

Akademija Friedberg

pri Frankfurtu o. M.
politehn. zavod
za strojne, elektro- in
stavb. inženirje in arhi-
tekte. 10-4

Suhe jedilne

gobe

(Ia. gosp. gobe) kupuje v
vsaki množini v vrečah po
20-25 kg. **A. Šmyra**,
Dunaj 17, Elterleinplatz 7.
1333 D 20-18

Priporočajo vsak dan pri

pljučnih boleznih, katarih, oslovskem

kašlju, škrofulozi, influenci

množični profesorji in zdravniki.

Sirolin

Povečuje slast do jedi in težo
telesna, odstranjuje kašelj, izme-
tavanje gnoja, nočno potenje.
2209 D 44-16

Ker se ponujajo manj vredna ponarejanja, prosimo,
zahtevajte vedno: Izvirni zavitek „Roche“.

F. Hoffmann — La Roche & Co.,

Basel (Švica).

Roche

Dobiva se z zdravniškim receptom
po 4 K steklenica.

Kašelj, katar, obolenja, bolečine v prsih, sleze, potenje, grgranje, so večkrat predznaki najnevarnejšega sovražnika našega zdravja, grozovite

tuberkuloze!

Zlo se mora zatreti v kali, in ako se je že vselilo, je treba tem večjega truda, da se je premaga in v to svrhu služi na angl. razstavi z zlato svetinjo in častno diplomu odlikovani, od mnogih zdravnikov priporočeni 315 D 40-4

Halapi-jev

TUBERIN

ki tuberkulozo v resnici premaga, odpravi kašelj, omiljuje bljuvanje krvi, razredčuje sluz. — Kdor se hoče osvoboditi tega zla, ali se ga obraniti, naj rabi in naroči eno vzorčno steklo za 3 K, ali eno veliko steklo za 5 K.

Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko:

Lekar. pri apostolu Budimpešta
Josefsring 64/46.

152 D 49-9

Klauserjev

„Triglav“

je najbolj zdrav izmed vseh likerjev.

Pravi in pristni Triglav izdeluje edinole

J. KLAUSER, Ljubljana.

„Amerika“.

Vajcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan
oblastveno koncesijonirana
potovalna pisarna

za **Ameriko**

v Ljubljani,
Kolodvorske ulice 41
26-5 (na dvorišču.) 118 D

„Amerika“.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Ohranitev zdravega

želodca

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih sili skrbno napravljeno, tek zbujajoče in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmernosti, slabe diete, prehlajenja, in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. FRAGNERJA v PRAGI.

1/2, steklenica 1 K, 1 steklenica 2 K.

SVARILO!

Vsi deli embalaže imajo
postavno depono in var-
stveno znamko.

Glavna zaloga

lekarna B. FRAGNER-JA v PRAGI

c. in kr. dvornega dobavitelja

„pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ul. 203.

Po poštni razpošilja se vsak dan. Proti vpošiljavi K 2.50 se pošlje velika steklenica in za K 1.50 mala steklenica na vse postaje avstro-ogrške monarhije poštine prosto.

Zaloge v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnarjih G. Piccoli. U. pl. Trnkóczy, M. Mardetschlger, J. Mayr. 431 b 20-20

Prava Ciril in Metodova kavina primes

katero priporoča

2450 D 26-6

Prva jugoslovanska tovarna za kavine surogate v Ljubljani.

Želodčne bolezni

so pogosto posledica zanemarjenega motenja prebavljanja, ki nastopa ponajveč kot pomanjkanje sili, zagatnje telesa, gorečica, napenjanje, slabosti, slab okus, glavobol itd. in se nemalokdaj izcimijo iz tega hude motnje zdravja. Če ne preprečimo tega o pravem času

Kot izvrstno sredstvo proti vsem nastankom pokvarjenega želodca so se že več desetletij kot Marijine kapljice splošno znane in priljubljene

Bradyjeve želodčne kapljice

izvrstno obnašale kot tek zbujajoče, želodec krepeče in lahko odvajajo sredstvo. Steklenica z navodilom vred stane 80 vln.; dvojnata steklenica K 1.40.

Pri nakupu v lekarnah zahtevajte izrecno Bradyjeve želodčne kapljice in si ne dajte viliti drugih. Pazite na zavoj v rdečih zaklopnih etiketah z Marijino *Brady* podobo kot zaščitno znamko in s podpisom

Centralna zaloga C. Bradyjeva lekarna na Dunaju, I., Fleischmarkt Nr. 1387 razpošilja po povzetju ali če se pošlje denar naprej za K 5 — šest malih ali K 4.50 tri velike steklenice franco brez daljnih stroškov.

2211 D 12-10

Učenca

lepega vedenja, ki ga veseli orgiarstvo, nrejme
IVAN MILAVEC, izdelovatelj orgel v Ljubljani.
539 D 3-2

Ljubljana

Pred Skofijo 3

Josip Kordin

Ljubljana

Pred Skofijo 3

priporoča

svojo bogato zalogo vsakovrstnih zanesljivih semen

kakor: črne domače, lucerne in rudeče detelje, esparsete, velikanske rumene, rudeče in bele pese, in korenje za krmo. Raznih semen graha, vseh vrst trav: travnišnice, mešane za suho in mokro zemljo, najboljša krma za živino in konje, jesenska repa, vse vrste solate, kakor sploh vseh kuhinjskih zelišč in kmetijskih semen po nizkih cenah.

Poštnim potom izvršujejo se naročila točno in solidno.

167 D 26-8